

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Eva Šaršová

Právní aspekty adaptace na změny klimatu na obecní úrovni

Diplomová práce

Olomouc 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Právní aspekty adaptace na změny klimatu na obecní úrovni vypracovala samostatně na základě uvedených pramenů a literatury a citovala jsem veškeré použité zdroje.

V Olomouci dne 8.7.2018

.....
Eva Šaršová

Poděkování

Děkuji touto cestou vedoucí diplomové práce JUDr. Veronice Tomoszkové, PhD., za odbornou pomoc při tvorbě diplomové práce, zejména za podnětné připomínky, cenné rady a nápady při jejím zpracování.

Obsah

Úvod.....	6
1. Vývoj mezinárodních, evropských a vnitrostátních pramenů adaptace na změny klimatu	10
1.1. Adaptace na změny klimatu na mezinárodní úrovni	11
1.1.1. Rámcová úmluva OSN o změně klimatu	12
1.1.2. Kjótský protokol.....	12
1.1.3. Pařížská dohoda.....	14
1.2. Adaptace na změny klimatu na úrovni Evropské unie	15
1.3. Adaptace na změny klimatu na vnitrostátní úrovni	19
2. Adaptace na změnu klimatu v urbanizovaném území obcí a měst	23
2.1. Urbanizovaná území v obcích a městech	24
2.1.1. Variabilita urbanizované krajiny a funkční systémy sídelní zeleně	25
2.1.2. Implementace daných adaptačních opatření v urbanizované krajině	27
2.2. Pakt starostů a primátorů pro udržitelnou energii a klima	27
3. Právní nástroje obcí a měst pro adaptaci na klimatické změny v urbanizované krajině	30
3.1. Právní nástroje dle zákona o obcích.....	30
3.1.1. Program rozvoje obce	30
3.1.2. Obecně závazná vyhláška.....	31
3.2. Právní nástroje dle stavebního zákona	32
3.2.1. Územní plánování	32
3.2.2. Územně analytické podklady	34
3.3. Právní nástroje dle zákona o ochraně přírody a krajiny	35
3.3.1. Územní systémy ekologické stability	36
3.3.2. Pozemkové úpravy.....	37
4. Iniciativa konkrétních obcí a měst v oblasti adaptace na změny klimatu	39
4.1. Statutární město Olomouc.....	39
4.2. Město Jeseník	43
4.3. Statutární město Ostrava	46
Závěr.....	51
Seznam příloh	55
Příloha č. 1	56
Příloha č. 2	57
Seznam použité literatury a pramenů	59
Anotace.....	67
Abstract.....	67
Klíčová slova / Key words.....	68

Seznam zkratk

ASDR	Adaptační strategie na dopady a rizika vyplývající ze změny klimatu
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NSS	Nejvyšší správní soud
OSN	Organizace spojených národů
PÚR	Politika územního rozvoje
ÚP	Územní plán
StZ	Stavební zákon
ZOPK	Zákon o ochraně přírody a krajiny

Úvod

Nezbytnou podmínkou pro udržení stávající společnosti a jejího dalšího rozvoje je kvalitní životní prostředí. Tématem mé diplomové práce jsou právní aspekty adaptace na změny klimatu na obecní úrovni. Problematika změn klimatu je z mého pohledu velmi aktuální a v současnosti jednou z problematik nejaktuálnějších a nejdiskutovanějších, kdy je řešena na mezinárodní, evropské i tuzemské půdě. Pro mnoho zajímavých aspektů týkajících se přírody, ale i každodenního lidského života jsem danou problematiku chtěla důkladněji prozkoumat a vytvořit přehled o tom, jak je v současnosti daný problém řešen z právního hlediska a do jaké míry jsou tato řešení efektivní nejen v teorii, ale i v praxi.

Jde o globální téma, které je propojeno s mnoha dalšími oblastmi, např. s otázkami týkajícími se lidských práv, chemikáliemi, bezpečností potravin aj. Změny klimatu mají enormní dopad nejen na životní prostředí, ale i na životy lidí. Jsou to však právě různorodé činnosti lidí, které ke změnám klimatu přispívají a jejich negativní dopad ještě umocňují. Za posledních 500 let enormně vzrostly plochy bez vegetace či odvodněné oblasti a tyto změny jsou způsobené různorodými aktivitami, např. zemědělskou činností.¹ Je proto nezbytné, aby státy ve spolupráci s jinými státy, ale i samostatně, učinily opatření, kterými budou změnám klimatu předcházet a co nejefektivněji je zmírňovat.

V současnosti jsou adaptační opatření na změny klimatu zpracovávána mezinárodními, evropskými i tuzemskými právními předpisy a strategickými dokumenty. Česká právní úprava, spolu se strategickými dokumenty, se snaží s daným problémem smířit a s ohledem na mezinárodní právní úpravu přijmout vhodná adaptační i mitigační opatření s největším možným efektem na území ČR. Adaptační opatření se vyrovnávají s dopady měnícího se klimatu, jedná se o jakoukoliv úpravu, která vede ke snižování zranitelnosti vůči dopadům klimatické změny².

Oproti tomu mitigační opatření již dopadům změn klimatu předchází ve smyslu zmírnění či zpomalení změny klimatu.³ Oba tyto koncepty jsou však úzce propojeny a přístup států

---

¹ Infolist. *Když klima není prima. Jak připravit sebe a rozvojový svět na změnu klimatu* [online]. 10. října 2017. zmenaklimatu.cz, [cit. 10. března 2018]. Dostupné na: http://www.zmenaklimatu.cz/images/infolist_prima_klima_www_final.pdf

² Ministerstvo životního prostředí. *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR* [online]. s 40. Dostupné na: < [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/\\$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf)

³ *Mitigace a adaptační možnosti na změnu klimatu pro ČR* [online]. klimatickazmena.cz, [cit. 15. dubna 2018]. Dostupné na: < <http://www.klimatickazmena.cz/cs/vse-o-klimaticke-zmene/mitigace-a-adaptacni-moznosti-na-zmenu-klimatu-pro-cr/>>

k mitigaci klimatické změny by se měl stejným nebo podobným způsobem zrcadlit v přístupu k adaptaci klimatické změny.⁴

Pro svou diplomovou práci jsem si vybrala obce, na kterých budu změny klimatu demonstrovat v urbanizovaných územích se zaměřením na sídelní zeleň. Přesto, že jde o téma mezinárodní, jsou podstatným aktérem města a obce, které významným způsobem přispívají ke změně klimatu a zároveň je budou negativní dopady změn klimatu čím dál citelněji zasahovat. V návaznosti na adaptační strategie na evropské i vnitrostátní úrovni by proto měly obce a města přijmout vhodný plán přizpůsobení se změnám klimatu a realizovat vybraná opatření, která povedou ke snížení negativních dopadů změn klimatu právě v urbanizovaných územích se zaměřením na sídelní zeleň.

Vzhledem k omezenému rozsahu práce jsem se z mnohých adaptačních opatření zaměřila pouze na urbanizované území se zaměřením na vytváření funkčně propojených systémů sídelní zeleně. Urbanizované území je pro danou problematiku velmi podstatné. Při svých studiích jsem žila v několika státech – USA, Itálie, Nizozemsko a části urbanizovaného území spolu se sídelní zelení byly v každém státě (včetně ČR) jiné, ale v každém se na akademické půdě, kde jsem studovala, diskutovalo o změnách klimatu. Proto mě zajímalo, jak jsou opatření v urbanizované krajině regulována na území obcí a měst v ČR.

Adaptační strategie poskytují městům i obcím velký výběr konkrétních postupů, jak se na změny klimatu v urbanizovaném území se zaměřením na sídelní zeleň adaptovat. Obce musí vybírat zejména vzhledem ke svým specifickým územním, klimatickým i občanským potřebám jednotlivá opatření, která budou pro daná specifika nejefektivnější a nejpřínosnější. Adaptaci na změnu klimatu budu demonstrovat ve třech městech na území České republiky (dále jen „ČR“) – Jeseníku, Olomouci a v Ostravě.

V diplomové práci je zpracována především výzkumná otázka *„Jaké právní nástroje mají obce v ČR k dispozici pro adaptaci na klimatické změny v urbanizované krajině se zaměřením na vytváření funkčně propojených systémů sídelní zeleně a jak tyto nástroje s cílem adaptace na klimatické změny využívají tři konkrétní města, a to Olomouc, Jeseník a Ostrava?“* v kontextu možností obcí a měst tato adaptační opatření vybírat a uplatňovat v praxi tak, aby současné změny klimatu byly co nejvíce stabilizovány a do budoucna co nejvíce eliminovány. Tato

---

⁴ KLEIN, R.J.T. a kol. Inter-relationships between adaptation and mitigation in *Climate Change 2007: Impacts, Adaptation and Vulnerability, Contribution of Working Group II to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007. s 748.

výzkumná otázka je pak pokládána v konkrétních městech na území ČR. V závěru diplomové práce jsou poznatky z jednotlivých měst srovnány.

Výběr těchto měst pro analýzu diplomové práce nebyl náhodný. Jde o dvě krajská a jedno okresní město. Svou lokalitou jsou všechny blízko místu mého studia i místu bydliště. Olomouc a Ostrava jsou taktéž poměrně rozlehlá města, která by se na změny klimatu měla připravovat tak, aby jim v budoucnu byla schopna čelit mitigačními i adaptačními opatřeními. Město Jeseník je rozlohou menší, ale vzhledem ke své lokalitě i k tomu, že se jedná o lázeňské město, by pro něj téma změn klimatu mělo být důležité. Rovněž mě zaujala jeho aktivita v oblasti přistoupení k Paktu starostů a primátorů pro udržitelnou energii a klima.

Kromě úvodu a závěru obsahuje diplomová práce čtyři kapitoly. První kapitola poskytuje přehled mezinárodní, evropské i tuzemské právní úpravy změn klimatu, jakož i přehled přijatých strategických dokumentů mezinárodních společenství, Evropské Unie i jednotlivých členských států, včetně České republiky. Vzhledem ke komplexitě daného tématu se tato kapitola zabývá projevy změn klimatu, v čem spočívají a jak se jejich úprava vyvíjela.

Druhá kapitola se věnuje roli obcí při adaptaci na změny klimatu v urbanizovaných územích se zaměřením na vytváření funkčně propojených systémů zeleně obecně a popisuje, jak je urbanizované území a zeleň pro obec v kontextu změn klimatu podstatná. Tato kapitola rovněž obsahuje možnou iniciativu obcí a měst v připojení se k dobrovolnému projektu Evropské unie Paktu starostů a primátorů pro udržitelný rozvoj a klima. Třetí kapitola pak popisuje právní nástroje obcí, které mohou obce i města využít k adaptačním či mitigačním opatřením právě v urbanizovaných územích a jimi reagovat na současné změny klimatu. Čtvrtá kapitola pak poskytuje analýzu opatření i aktivit s danou problematikou související, která konkrétní města v ČR – Olomouc, Jeseník a Ostrava – přijala či nepřijala a jaká je jejich iniciativa se na změny klimatu adaptovat.

V rámci zpracování diplomové práce byly v teoretické části práce využity zejména všeobecně teoretické metody. Byla použita metoda rešerše odborné literatury, strategií a koncepcí k problematice změn klimatu. Ke splnění cíle praktické části diplomové práce byla použita metoda kvalitativního výzkumu, zejména byla provedena analýza legislativních dokumentů, metodik, plánů a strategií zaměřených na změny klimatu v daných obcích. Na základě analýzou získaných informací pak byla provedena komparace jednotlivých měst.

V diplomové práci je používána pestrá škála zdrojů. Teoretické informace jsou čerpány především z odborné literatury. Zejména vzhledem k globálnímu problému změny klimatu je využívána i zahraniční odborná literatura. Využity jsou rovněž právní předpisy týkající se ochrany životního prostředí ve vybraných oblastech životního prostředí, jakož i strategické dokumenty reagující na změny klimatu. I vzhledem k aktuálnosti problematiky změn klimatu jsou zdroje k tématu diplomové práce zpracovány především v elektronické podobě, proto je široké spektrum informací čerpáno taktéž z internetových zdrojů. Odborné články, zdroje k mezinárodní úpravě i jednotlivé mezinárodní i tuzemské strategické dokumenty jsou dostupné online. Úprava adaptačních opatření na změny klimatu jednotlivých měst je přístupná zejména na oficiálních internetových stránkách konkrétních měst, strategické dokumenty přijaté jednotlivými městy účastnící se iniciativy Patu a starostů pak na internetových stránkách samotné iniciativy.

Diplomová práce vychází z právního stavu ke dni 8. července 2018.

1. Vývoj mezinárodních, evropských a vnitrostátních pramenů adaptace na změny klimatu

Globální podnebí a jeho změny jsou aktuálním a velmi diskutovaným problémem celého světa. Globální podnebí ovlivňuje řada krátkodobých i dlouhodobých faktorů, mezi něž např. patří sklon zemské osy, intenzita slunečního záření nebo koncentrace skleníkových plynů. Právě skleníkové plyny ovlivňují globální podnebí a jejich změny nejvíce – bez skleníkových plynů by momentální teplota planety byla o 30°C nižší.⁵ Skleníkový efekt je zejména tvořen chemickými prvky (plyny, které zachycují teplo), ale např. i vodní párou, které se odráží od zemského povrchu a současně nebrání pronikání slunečního záření.

Vyšší koncentrace těchto látek ve vzduchu, která je způsobena odražením plynů vznikajících při průmyslových činnostech, životním stylem dnešní populace a dalšími činnostmi, vede ke zvýšení globální průměrné teploty. Obsah oxidu uhličitého v atmosféře je vyšší než kdykoli v posledních 650 000 letech. Důsledkem zvýšení koncentrace těchto plynů dochází k oteplování klimatického systému – zvyšuje se teplota na souši i v atmosféře, otepluje se oceán, snižuje se množství sněhu a ledu a stoupá hladina moří⁶.

Spalováním fosilních paliv, lidským vlivem, enormním využíváním půdy či odlesňováním došlo k výrazné proměně složení atmosféry. Emise oxidu uhličitého se ukládají v oceánech, což má za následek jejich okyselování. Okyselování má negativní dopad na život korálů a celých vodních ekosystémů. Vyšší koncentrace oxidu uhličitého a tím způsobené oteplování planety rovněž způsobuje úbytek ledu. Důsledkem neustálého úbytku ledů vzrostla hladina oceánů za posledních 100 let o 19 centimetrů. Dle hodnotící zprávy „Mezivládního panelu pro změnu klimatu“ (dále jen IPCC)⁷ se bude hladina oceánů i nadále zvyšovat. Pokud se skleníkové emise nesníží, tak do roku 2100 hladina světových moří stoupne až o 98 centimetrů.⁸

Dnes nastává letní slunovrat v té nejvzdálenější fázi, což znamená, že léta jsou chladnější a zimy mírnější, než když letní slunovrat nastával ve fázi nejbližší, jak tomu bylo před 11 000

---

⁵ Evropská komise. *Příčiny změny klimatu* [online]. ec.europa.eu, [cit. 2. února 2018]. Dostupné na <https://ec.europa.eu/clima/change/causes_cs>

⁶ HOLLO, Erkki, KULOVESI, Kati, MEHLING, Michael. (Eds.) *Climate Change and the Law*. Springer Netherlands, 2013. s. 57.

⁷ Intergovernmental Panel on Climate Change. *The Fifth Assessment Report* [online]. ipcc.ch, [cit. 2. února 2018]. Dostupné na <<http://www.ipcc.ch/report/ar5/index.shtm>>

⁸ *Co je globální změna klimatu?* [online]. zmenaklimatu.cz, [cit. 2. února 2018]. Dostupné na: <<http://www.zmenaklimatu.cz/cz/fakta/zmena-klimatu>>

lety. Proto by současná doba, kdy letní slunovrat nastává ve fázi nejbližší, měla teoreticky napomáhat k tvorbě nových „čepiček“ ledovců. Této tendenci ovšem brání jiné faktory – právě globální oteplování související s důsledky lidské činnosti, především se zvýšenou koncentrací plynů se skleníkovým efektem.⁹

Další spalování fosilních paliv bude způsobovat další oteplování a změny ve všech oblastech klimatického systému. Pokud bude koncentrace oxidu uhličitého vzrůstat stále stejným tempem, vzroste i teplota planety a to o 2,5 až 4,5 °C.¹⁰ Přitom hranice vzrůstu teploty, která je označována za únosnou a přijatelnou, je 2 °C.¹¹ Překročení této hranice by znamenalo zásadní negativní dopady pro lidstvo a ekosystémy.¹² Nicméně, předpověď a vývoj teorií dopadů změn klimatu, jakož i průběh a rozvoj řešení pro zajištění optimální úrovně přizpůsobení, je velice komplexním problémem. I k prevenci již zmíněných možných katastrof, by měla přispět adaptační strategie zaměřená na zachování vodních, půdních a biologických složek přírody a krajiny a obnovu fungujících ekosystémů odolných vůči změně klimatu.¹³

1.1. Adaptace na změny klimatu na mezinárodní úrovni

Vzhledem k nynější naléhavosti problému i uvědomění mezinárodních společenství a jednotlivých států, úprava adaptace zejména na mezinárodní půdě prochází neustálým vývojem a přichází s novými, efektivnějšími opatřeními, jak neodkladnou a hrozící hrozbu stabilizovat, zmírnit její negativní dopady a do budoucna ji co nejvíce eliminovat. Mezinárodní právní úprava se danou otázkou zabývá již několik desítek let a zavazuje jednotlivé státy jak k vzájemné spolupráci, tak i k vlastní iniciativě jednotlivých států tento celosvětový problém řešit.¹⁴ V následujících podkapitolách je analyzován základní vývoj mezinárodní úpravy, týkající se změn klimatu a jejich právní adaptace.

---

⁹ ACOT, Pascal. *Historie a změny klimatu*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 2005, s. 8.

¹⁰ KUTÍLEK, Miroslav. *Globální oteplování* [online]. rvp.cz, [cit. 5. února 2018]. Dostupné na: <<https://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/140/GLOBALNI-OTEPLOVANI-A-KLIMATICKE-ZMENY-V-MINULOSTI.html/>>

¹¹ BERÁNEK, Jan. *Globální oteplování* [online]. sedmagenerace.cz, [cit. 5. února 2018]. Dostupné na: <<http://www.sedmagenerace.cz/text/detail/globalni-oteplovani>>

¹² KOTECKÝ, Vojtěch. *Sedm klimatických hříchů* [online]. sedmagenerace.cz, [cit. 5. února 2018]. Dostupné na: <<http://www.sedmagenerace.cz/text/detail/sedm-klimatickych-hrichu>>

¹³ HORECKÝ, Jakub, DOLEJSKÝ, Vladimír. Národní adaptační strategie shrnuje řešení projevů změny klimatu na území ČR. *Ochrana přírody*, 2016, č. 4, s. 20 – 23.

¹⁴ RUPPEL, Oliver, ROSCHMANN, Christian, RUPPEL-SCHLICHTING, Katharina. *Climate Change: International Law and Global Governance*. Baden-Baden, 2013. s. 115.

1.1.1. Rámcová úmluva OSN o změně klimatu

Jedním z přelomových jednání týkajících se udržitelného rozvoje a životního prostředí, řešících aktuálně probíhající změny klimatického systému a globální oteplování, byla konference v roce 1992, konána v Rio de Janeiru, na které byla podepsána *Rámcová úmluva OSN o změně klimatu* (dále jen „Úmluva“). Při této konferenci Evropa a velká část států prosazovala opatření nezbytná ke snížení emisí skleníkových plynů. Úmluva ukládá všem ratifikujícím státům společné závazky i povinnosti, které se liší podle míry, do jaké se na klimatické změně podílejí (podle obsahu vypouštění emisí skleníkových plynů) i podle toho, jaké jsou jejich reálné možnosti se s danou situací vypořádat. Vyspělé státy tvoří skupinu zemí s většími závazky. Povinností všech států je informovat o plnění závazků, o svých plánech a programech týkajících se řešení problémů a státy jsou rovněž povinny k pravidelnému zveřejňování hodnot svých emisí.¹⁵ Česká republika Úmluvu podepsala dne 13. 6. 1993 a ratifikovala ji dne 7. 10. 1993 (č. 80/2005 Sb.m.s.).

Právě tato Úmluva, následný Kjótský protokol i Pařížská dohoda jsou právním podkladem pro snížení emisí skleníkových plynů a negativních dopadů změn klimatu na úroveň, které by nebyly z hlediska vzájemné interakce s klimatickým systémem Země pro další vývoj planety nebezpečné. Úmluva je založena na čtyřech hlavních principech – na principu ochrany klimatického systému ve prospěch současné i příštích generací; na principu společné, ale diferencované odpovědnosti, která spočívá v tom, že ekonomicky vyspělé země nesou hlavní odpovědnost za rostoucí koncentrace skleníkových plynů v atmosféře, přičemž ale je rovněž jejich povinností i poskytovat pomoc rozvojovým zemím; dále na principu potřeby chránit zejména ty části planety, které jsou nejvíce náchylné na negativní dopady změn klimatického systému – především ty země, které jsou v rámci svého hospodářského vývoje a geografického umístění nejzranitelnější; a konečně na principu předběžné opatrnosti.¹⁶

1.1.2. Kjótský protokol

Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu (dále jen Kjótský protokol) byl přijat v prosinci roku 1997. Vzhledem ke konsenzu o změnách klimatu a společném budoucím úsilí smluvních stran změny klimatu co nejvíce regulovat, došlo k přijetí Kjótského protokolu, ve kterém se smluvní strany zavázaly do konce prvního kontrolního období (2008-2012) snížit

¹⁵ BARROS, Vicente. *Globální změna klimatu*. 1. vydání. Praha: Mladá Fronta, 2006. s. 29.

¹⁶ Ministerstvo životního prostředí. *Rámcová úmluva OSN o změně klimatu* [online]. mzp.cz, [cit. 10. února 2018]. Dostupné na: https://www.mzp.cz/cz/ramcova_umluva_osn_zmena_klimatu

emise skleníkových plynů nejméně o 5,2 % ve srovnání se stavem v roce 1990. Na konci prvního kontrolního období, tedy v prosinci roku 2012 byl schválen dodatek, kterým bylo potvrzeno pokračování Kjótského protokolu i pro druhé kontrolní období, které bylo stanoveno na osm let (2013-2020). K tomuto stanovenému druhému kontrolnímu období se ovšem nepřipojily všechny státy a Kjótský protokol tedy není závazný pro rozvojové státy a státy s rozvíjející se ekonomikou, zahrnující např. Čínu, Indii nebo Brazílii. Nové závazky do roku 2020 budou pokrývat odhadem pouze 15% celosvětových emisí skleníkových plynů.¹⁷

Všechny smluvní strany Kjótského protokolu se rovněž zavázaly k tomu, že budou formulovat v náležitých případech a v největší možné míře nákladově efektivní národní a případně regionální programy ke zlepšování kvality lokálních emisních faktorů, údajů o činnostech nebo modelů odrážející socioekonomické podmínky té které smluvní strany, s cílem realizovat a následně pravidelně aktualizovat národní inventury antropogenních emisí ze zdrojů a snížení pomocí propadů skleníkových plynů. Každá smluvní strana bude taktéž formulovat, provádět, a pravidelně zveřejňovat národní či případně regionální programy obsahující opatření ke zmírnění změny klimatu a opatření k usnadnění přiměřené adaptace na změnu klimatu. Tyto národní i regionální programy by se měly týkat energetiky, dopravy, průmyslu, jakož i zemědělství, lesnictví a nakládání s odpady¹⁸.

ČR Kjótský protokol ratifikovala 15. listopadu 2001 (č. 81/2005 Sb.m.s.). Dle Přílohy B ke Kjótskému protokolu je kvantifikovaný závazek ČR na omezení nebo snížení emisí stanoven na 92% výchozího roku nebo období.¹⁹

Bohužel, naplnění přijatých závazků nebylo v mnoha smluvních státech splněno a vypouštění skleníkových plynů bez výrazného omezení stále pokračuje. Do konce prodlouženého kontrolního období, tedy do roku 2020 zbývají pouhé 2 roky. V Příloze č. 1, která je součástí této práce, je znázorněno porovnání závazků jednotlivých zemí a skutečná změna emisí v roce 2012 v porovnání s rokem 1990. Zelená čára odděluje země, které svůj závazek splnily (včetně České republiky) od zemí, které závazek nesplnily. Některé z uvedených zemí však Kjótský protokol nakonec neratifikovaly a tedy povinnosti stanovené Kjótským protokolem pro ně nejsou závazné

---

¹⁷ Ministerstvo životního prostředí. *Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu* [online]. mzp.cz, [cit. 10. února 2018]. Dostupné na: < https://www.mzp.cz/cz/kjotsky_protokol >

¹⁸ Kjótský protokol. [online]. s. 10. Dostupné na: < [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/kjotsky_protokol/\\$FILE/OMV-cesky_protokol-20081120.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/kjotsky_protokol/$FILE/OMV-cesky_protokol-20081120.pdf) >

¹⁹ Tamtéž. Příloha B. s. 22.

(např. Chorvatsko, Monako či USA). Kanada je jedinou zemí, která svou ratifikaci v prosinci 2011 odvolala.²⁰

1.1.3. Pařížská dohoda

Dalším milníkem ve vyjednávání o ochraně životního prostředí, včetně adaptací a budoucích řešení změn klimatu a rovněž následníkem jednání přijatých Kjótským protokolem, byla Klimatická konference v Paříži, konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu. Právě tato konference ukončila několikaletá mezinárodní jednání, jejichž cílem bylo vytvořit právní rámec pro globální klimatickou politiku v dalších desetiletích.²¹ Výsledkem této konference v Paříži je *Pařížská dohoda* (dále jen „Dohoda“), přijata smluvními stranami Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu v prosinci 2015. Dohoda provádí ustanovení Úmluvy (1992), má omezit emise skleníkových plynů po roce 2020 a navázat na Kjótský protokol (či jej nahradit).²²

Cílem této Dohody, která podporuje provádění úmluvy včetně jejího cíle, je zlepšit globální reakci na hrozby změny klimatu, a to v návaznosti na udržitelný rozvoj a úsilí o vymýcení chudoby. Těchto cílů se má dosáhnout především udržením nárůstu průměrné globální teploty výrazně pod hranicí 2 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí a úsilím o to, aby nárůst teploty nepřekročil hranici 1,5 °C. Dále zvyšováním schopnosti přizpůsobit se nepříznivým dopadům změn klimatu a posilováním odolnosti vůči takovým změnám, jakož i prostřednictvím nízko emisního rozvoje způsobem, který neohrozí produkci potravin. Touto Dohodou se smluvní strany rovněž zavázaly, že vynaloží úsilí, aby dosáhly cílů stanovených touto dohodou právě tak, že sladí finanční toky s nízko emisním rozvojem odolným vůči změně klimatu.²³

Smluvní strany touto Dohodou uznaly, že adaptace je globální výzvou, které všichni čelí a která má místní, krajské, celostátní, regionální a mezinárodní rozměry, je klíčovou složkou

---

²⁰ TOLASZ, Radim. *Jedni emise snižují, druzí jich vypouštějí stále více. Pařížská konference a 10 let s Kjótským protokolem* [online]. parlamentnilisty.cz, 8. prosince 2015 [cit. 12. února 2018]. Dostupné na: <<https://www.parlamentnilisty.cz/arena/nazory-a-petice/Radim-Tolasz-Jedni-emise-snizuji-druzi-jich-vypousteji-stale-vice-411461>>

²¹ *Klimatická dohoda z Paříže* [online]. euroactiv.cz, 21. listopadu 2016 [cit. 12. února 2018]. Dostupné na: <<http://euractiv.cz/factsheet/klima-a-zivotni-prostredi/klimaticka-konference-v-parizi-2015-cop21-000137/>>

²² Ministerstvo životního prostředí. *Pařížská dohoda* [online]. mzp.cz, [cit. 10. února 2018]. Dostupné na: <https://www.mzp.cz/cz/parizska_dohoda>

²³ Pařížská dohoda [online]. Čl. 2. s 2.

dlouhodobé globální odpovědi na změnu klimatu, přispívá k ní a slouží k ochraně lidí, zdrojů obživy a ekosystémů.

Pro adaptační opatření přijímány členskými státy je podstatný článek 7 Dohody, který v odstavci 9 stanoví, že je „každá smluvní strana povinna se dle potřeby zapojit do procesů plánování adaptace a do realizace opatření, včetně vypracování nebo podpory příslušných plánů, politik nebo příspěvků“, a dále vyjmenovává, co bude adaptace a adaptační opatření zahrnovat – „realizaci adaptačních opatření, závazků nebo úsilí, proces vytváření a realizace národních adaptačních plánů, posouzení dopadů změny klimatu a zranitelnosti vůči ní s cílem vypracovat vnitrostátně stanovená prioritní opatření s ohledem na zranitelné osoby, místa a ekosystémy, sledování a vyhodnocování adaptačních plánů, politik, programů a opatření a vyvozování ponaučení z nich, budování odolnosti socioekonomických a ekologických systémů, mimo jiné prostřednictvím hospodářské diverzifikace a udržitelného hospodaření s přírodními zdroji“. Odstavec 7 článku 7 pak stanoví požadavek na posílení spolupráce mezi členskými státy s ohledem na podporu adaptačních opatření na území rozvojových zemí.²⁴ Každá smluvní strana by také měla vhodným způsobem pravidelně předkládat a aktualizovat adaptační sdělení, které může zahrnovat její priority, provádění a potřebu podpory, plány a opatření.²⁵

V roce 2016 Dohodu ratifikovala Evropská unie, čímž se podílí na implementaci Dohody a jejím provádění včetně plnění stanovených cílů na svém území. Dohoda musí být ratifikována nejen Evropskou Unií, ale i každým jednotlivým členským státem. ČR Dohodu ratifikovala v roce 2017.²⁶

Každá smluvní strana by také měla vhodným způsobem pravidelně předkládat a aktualizovat adaptační sdělení, které může zahrnovat její priority, provádění a potřebu podpory, plány a opatření.²⁷ Tato dohoda je podstatným milníkem pro akceptování změn klimatu státy a vodítkem pro jejich další kroky učiněné v boji proti klimatu.

1.2. Adaptace na změny klimatu na úrovni Evropské unie

Strategické dokumenty, zabývající se problematikou právní adaptace na změny klimatu, které vytváří a přijímá Evropská unie (dále jen „EU“), slouží více k podpoře, integraci či

---

²⁴ Adaptační strategie ČR - Cancúnský adaptační rámeček. s 21.

²⁵ Pařížská dohoda [online]. Čl. 7. s 5 – 6.

²⁶ Sdělení MZV publikované pod č. 64/2017 Sb. m. s.

²⁷ Pařížská dohoda [online]. Čl. 7. s 5 – 6.

koordinaci adaptačních opatření, než k vytváření konkrétních typů adaptačních opatření, které by jednotlivé státy musely nutně respektovat. Taková opatření by ani vzhledem k rozmanitým specifickým geografickým i sociálním rozdílům v jednotlivých státech, nebyla možná.²⁸ Prvním podnětem k přijetí adaptačních dokumentů je *Přizpůsobení se změně klimatu v Evropě*²⁹, formou tzv. Zelené knihy vydané Evropskou komisí v roce 2007. Zelená kniha měla za cíl popsat stávající situaci a navrhnout její řešení. V roce 2009 následovalo *Přizpůsobení se změně klimatu: směřování k evropskému akčnímu rámci*³⁰, formou tzv. Bílé knihy. Bílá kniha poukázala, že ve členských státech dochází ke konkrétním adaptačním opatřením, ale nesystematicky.³¹ Bílé či Zelené knihy jsou součástí tzv. „soft law“, které je pramenem evropského práva sui generis a jde o akty vydané orgány EU, v tomto případě Evropskou komisí, které nejsou formálně závazné a mají doporučující charakter.³² Proto by mělo dojít k hlubší integraci do politik EU, využití politických nástrojů a zintenzivnění mezinárodní spolupráce mezi jednotlivými státy.³³

Následovala *Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu* (dále jen „Adaptační strategie EU“). Jde o dlouhodobou strategii pro zvýšení odolnosti EU vůči negativním dopadům změn klimatu na všech úrovních a v souladu s cíli strategie Evropa 2020³⁴. Adaptační strategie EU zároveň stanoví rámec a mechanismy, které by měly zlepšit koordinaci adaptačních aktivit a zároveň stanovuje její hlavní cíle – zvýšení odolnosti členských států EU, jejich regionálních uskupení, regionů a měst; zlepšení informovanosti pro rozhodování o problematice adaptace na

---

²⁸ BRŤKOVÁ, Adéla. Koncepční nástroje v oblasti adaptace na klimatické změny. In DAMOHORSKÝ, Milan. FRANKOVÁ, Martina, SOBOTKA, Michal. *Půda, voda, Krajina. Adaptace na změny klimatu z pohledu práva*. Beroun: Eva Rozkotová, 2017, s. 9-11.

²⁹ Komise Evropských společenství. *Zelená kniha - Přizpůsobení se změně klimatu v Evropě – možnosti pro postup EU*. KOM(2007) 354. 29.6.2007, Brusel

³⁰ Komise evropských společenství. *Bílá kniha – Přizpůsobení se změně klimatu: směřování k evropskému akčnímu rámci*. KOM(2009) 147. 1.4. 2009, Brusel

³¹ BRŤKOVÁ, Adéla. Koncepční nástroje v oblasti adaptace na klimatické změny. In DAMOHORSKÝ, Milan. FRANKOVÁ, Martina, SOBOTKA, Michal. *Půda, voda, Krajina. Adaptace na změny klimatu z pohledu práva*. Beroun: Eva Rozkotová, 2017, s. 10.

³² TICHÝ, Luboš. In TICHÝ, Luboš a kol. (ed.). *Evropské právo*. 5. přepracované vydání. Praha: C.H.Beck, 2014, s. 208.

³³ BRŤKOVÁ, Adéla. Koncepční nástroje v oblasti adaptace na klimatické změny. In DAMOHORSKÝ, Milan. FRANKOVÁ, Martina, SOBOTKA, Michal. *Půda, voda, Krajina. Adaptace na změny klimatu z pohledu práva*. Beroun: Eva Rozkotová, 2017, s. 10.

³⁴ Dle Úřadu vlády ČR strategie *Evropa 2020* představuje hlavní hospodářskou reformní agendu Evropské unie s výhledem do roku 2020 a jejím cílem je dosažení takového hospodářského růstu, jenž bude založen na principech znalostní ekonomiky, bude udržitelný a bude podporovat začleňování, a to jak sociální tak územní [online]. vlada.cz, [cit. 19. dubna 2018]. Dostupné na: < <https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/cr/eu-2020-a-cr-78696/>>

změnu klimatu a zvýšení odolnosti klíčových zranitelných sektorů vůči negativním dopadům změny klimatu.³⁵

Jedním z cílů je podpora činnosti členských států, které samy mají vytvářet vlastní strategické dokumenty a právě Adaptační strategie EU bude sloužit jako tzv. vodítko pro národní úpravu adaptačních strategií členských států. EU podporuje členské státy v přijímání adaptačních strategií i prostřednictvím poskytování finančních zdrojů pro snazší adaptaci na změny klimatu³⁶. Přizpůsobení se změnám klimatu adaptačními strategiemi je však ve většině případů stále v počáteční fázi. Některé členské státy vypracovaly plány pouze pro konkrétní odvětví, např. plány pro zvládání vln veder a sucha; ne všechny členské státy provedly komplexní posouzení zranitelnosti, kterými by podpořily politická opatření.³⁷

Adaptační strategie EU vyzývá k silnému důrazu na využití všeobecně prospěšných a finančně nenákladných řešení, která jsou z ekonomického i environmentálního hlediska dobrou volbou. Patří mezi ně udržitelné hospodaření s vodou a systémy včasného varování. Nákladově efektivní jsou obvykle v rámci různých scénářů i přístupy založené na ekosystémech. Jsou snadno dostupné a poskytují více výhod, jako je snížení povodňového rizika, nižší eroze půdy, lepší kvalita vody a ovzduší či snížený efekt městských tepelných ostrovů.³⁸

Adaptační strategie taktéž intenzivně usiluje o spolupráci a soudržnost mezi členskými státy, regiony, městy a jinými zúčastněnými stranami a o podporu výměny osvědčených postupů. Dle EU bude mít pro řešení negativních dopadů změn klimatu zásadní význam aktivní zapojení místních a regionálních orgánů. Adaptační strategie podporuje přizpůsobování zejména v nejvíce zranitelných oblastech – např. přeshraniční řízení povodní, přeshraniční správa pobřežních oblastí s důrazem na hustě obydlené delty a města na pobřeží, začlenění přizpůsobení na změny klimatu do územního plánování měst či stavebních projektů, správa zemědělství, lesnictví a cestovního ruchu, či udržitelné hospodaření s vodou a boj proti desertifikaci a lesním požárům v oblastech, jež bývají často postiženy suchem.³⁹

---

³⁵ Adaptační strategie EU [online]. regio-adaptace.cz, [cit. 19. dubna 2018]. Dostupné na: < <http://www.regio-adaptace.cz/cs/adaptacni-strategie-eu/13.adaptacni-strategie-eu-1/>>

³⁶ Více k financování adaptace na změny klimatu Evropskou Unií na: European Commission. *Financing Adaptation* [online]. ec.europa.eu, [cit. 20. dubna 2018]. Dostupné na: < https://ec.europa.eu/clima/policies/adaptation/financing_en>

³⁷ Evropská komise. *Adaptační strategie EU* [online]. COM(2013) 216 final. s. 4.

³⁸ Tamtéž.

³⁹ Evropská komise. *Adaptační strategie EU* [online]. COM(2013) 216 final. s. 6.

Součástí Adaptační strategie EU v kontextu cíle podpory činnosti členských států je apelace EU na přizpůsobování se změnám klimatu přímo ve městech na základě spolupráce jednotlivých členských států dle vzorové iniciativy Paktu starostů a primátorů pro udržitelnou energii a klima, a to zejména zaváděním dobrovolného závazku přijmout místní strategie pro přizpůsobení a činnostmi zaměřenými na zvyšování informovanosti.⁴⁰

Se zvyšováním informovanosti veřejnosti souvisí i Evropská úmluva o krajině (dále jen „Úmluva“). Tato Úmluva, kromě všeobecných opatření, zakotvuje pro smluvní státy i povinnost zvyšování povědomí občanské společnosti, soukromých organizací a veřejných orgánů o hodnotě krajin, jejich úloze a jejich změnách.⁴¹ Je nezbytné, aby si lidé uvědomovali krajinu, ve které žijí a její vzájemné propojení. Takové zvyšování povědomí by se mělo týkat nejen občanů, ale i volených zastupitelů, orgánů veřejné správy, firem, nevládních organizací či vědecké a technické komunity. Pro adaptaci na změnu klimatu je zvyšování povědomí lidí právě o tom, aby si uvědomili, jaké vztahy existují mezi prostředím, ve kterém žijí a mezi jejich vlastními aktivitami.⁴² A současně, jak svými aktivitami ovlivňují změny klimatu a jak se jejich negativním dopadům snažit zabránit.

Činnost EU v oblasti změn klimatu obecně je zakotvená v článku 191 a 192 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“). V článku 191 je výslovně stanoven cíl politiky Unie v „podpoře opatření na mezinárodní úrovni určených k řešení regionálních a celosvětových problémů životního prostředí, a zejména boj proti změně klimatu.“⁴³

V souvislosti s tímto článkem a rovněž s implementací Pařížské dohody byla Evropským parlamentem a Radou přijata směrnice o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů.⁴⁴ Tato směrnice vytváří systém pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve členských státech EU efektivním způsobem a ekonomicky účinným, aby se podpořilo snižování emisí skleníkových plynů.⁴⁵ Tato směrnice je pro mitigaci i adaptaci na změny klimatu významná zejména pro předmět své úpravy, neboť emise skleníkových plynů jsou jednou z nejdůležitějších příčin změn klimatu.

---

⁴⁰ Tamtéž.

⁴¹ Článek 6. *Evropská úmluva o krajině*. 12/2017 Sb. m. s.

⁴² Council of Europe - Výbor ministrů. *Doporučení ministrů členským zemím o pokynech pro implementaci Evropské úmluvy o krajině*. 6. února 2008. CM/Rec(2008)3

⁴³ Článek 190 Smlouvy o fungování Evropské unie ze dne 26. října 2012. Úřední věstník C 326, 26/10/2012 S. 0001 – 0390.

⁴⁴ Evropský parlament a Rada. *Směrnice o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES*. 13. října 2003. 2003/87/ES

⁴⁵ Tamtéž. Čl. 1.

Další změny v oblasti úpravy EU týkajících se změn klimatu přinesou dvě připravovaná nařízení Evropského parlamentu a Rady. Jde o návrh nařízení o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy.⁴⁶ Tento návrh nařízení provádí mimo jiné závazky EU dle Pařížské dohody o změně klimatu a je podstatný zejména pro závazek EU udržet globální nárůst teploty co nejvíce pod 2⁰C a výrazně snížit emise skleníkových plynů (oba závazky vyplývají z Pařížské dohody).⁴⁷

Druhým připravovaným nařízením je nařízení o využívání půdy, změnách využívání půdy a lesnictví.⁴⁸ To si rovněž klade za cíl snižování emisí skleníkových plynů v kontextu způsobů využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví a současně doplňuje nařízení předchozí. Plánovaným cílem je každoroční snižování emisí skleníkových plynů. Toto nařízení současně doplňuje Zelenou knihu Evropské komise v oblasti klimatu a energetiky, ve které jsou stanoveny jednotlivé cíle a způsoby jak cílů zlepšení v dané oblasti dosáhnout co nejefektivněji.⁴⁹ Tato nařízení implementují Pařížskou dohodu a naplňují závazek zabránit nárůstu teploty planety, způsobené hlavně emisemi skleníkových plynů.⁵⁰

1.3. Adaptace na změny klimatu na vnitrostátní úrovni

Jako jeden z nejzákladnějších dokumentů přijatý Českou republikou v rámci naplnění Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu, Kjótského protokolu a následně Pařížské dohody je *Národní program na zmírnění dopadů změny klimatu v České republice* (dále jen „Národní program“), který byl schválen v březnu 2004 jako aktualizace *Strategie ochrany klimatického systému Země v České republice*, který zařadil ochranu klimatu mezi prioritní otázky a určil hlavní cíle a úkoly dotčených oblastí. Národní program určuje základní a prioritní cíle v oblasti změny klimatu. Zaměřuje se na adaptační i mitagační opatření, především na snižování emisí skleníkových plynů. V roce 2007 byl Národní program vyhodnocen z hlediska účinků přijatých

---

⁴⁶Evropský parlament a Rada. *Návrh nařízení o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 pro potřeby odolné energetické unie a za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013 o mechanismu monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů a podávání dalších informací vztahujících se ke změně klimatu*. 20.7.2016. COM(2016) 482 final
⁴⁷ Tamtéž [online].

⁴⁸Evropský parlament a Rada. *Návrh nařízení o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 525/2013 o mechanismu monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů a podávání dalších informací vztahujících se ke změně klimatu*. 20.7.2016. COM(2016) 479 final

⁴⁹Evropská komise. *Zelená kniha. Rámec politiky pro klima a energetiku do roku 2030*. 27.3.2013. COM(2013) 169 final

⁵⁰ *Návrh nařízení o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030* [online]. s. 6.

opatření v letech 2004 – 2006 a srovnání výchozího stavu a redukce dosažené od jeho přijetí. Na základě vyhodnocení z hlediska účinků přijatých opatření a dosažených cílů probíhá zpracování *Politiky ochrany klimatu v České republice*, které reaguje na nové odborné poznatky a vývoj politických jednání v České republice, Evropské Unii i celosvětové mezinárodní úrovni a definuje strategii ochrany klimatu v České republice s cílem dosažení kýžených výsledků. Podpora opatření pro přizpůsobení se negativním dopadům změny klimatu je také jednou z důležitých priorit *Státní politiky životního prostředí pro období let 2012-2020, Koncepce environmentální bezpečnosti a Bezpečnostní strategie České republiky 2015-2020* s výhledem až do roku 2030.⁵¹

Dalším základním dokumentem přijatým Českou republikou, je zmíněná *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR* (dále jen „Adaptační strategie ČR“), která byla schválena usnesením vlády č. 861 ze dne 26. října 2015. Dokument představuje národní adaptační strategii, která kromě zhodnocení pravděpodobných dopadů změny klimatu obsahuje návrhy konkrétních adaptačních opatření či legislativní a částečnou ekonomickou analýzu. Adaptační strategie ČR identifikuje prioritní oblasti, tzv. sektory, u kterých se předpokládají největší dopady změn klimatu, jsou jimi lesní hospodářství, zemědělství, vodní režim v krajině a vodní hospodářství, urbanizovaná krajina, biodiverzita a ekosystémové služby, zdraví a hygiena, cestovní ruch, doprava, průmysl a energetika, mimořádné události a ochrana obyvatelstva a životního prostředí.⁵²

Adaptační strategie ČR strukturovaně seznamuje s riziky a předpokládanými dopady změn klimatu v konkrétních oblastech, definuje obecné principy adaptačních opatření, naznačuje priority, upozorňuje na mezisektorové vazby a provázanost s mitigačními opatřeními a uvádí směry a příklady vhodných adaptačních opatření. Strategie se ve svém obsahu rovněž zabývá současnou legislativou upravující jednotlivé sektory a snaží se navrhnout její zlepšení, slouží jako manuál k současné situaci v České republice týkající se změny klimatu a jeho řešení na národní úrovni. Dokument uvádí rámcové vyhodnocení finanční náročnosti realizace navržených adaptačních opatření, analýzu vlivu na podnikatelské prostředí a kvantifikaci nákladů v případě nečinnosti, v návaznosti pak přehled stávajících i perspektivních ekonomických nástrojů a

---

⁵¹ Adaptační strategie ČR [online]. s. 24.

⁵² Tamtéž.

možnosti jejich využití. Adaptační strategie ČR je připravena na roky 2015-2020 s výhledem do r. 2030.⁵³

Adaptační strategie ČR je implementována *Národním akčním plánem adaptace na změnu klimatu* (dále jen „Akční plán“), který byl schválen usnesením vlády č. 34 ze dne 16. ledna 2017. Akční plán je na rozdíl od Adaptační strategie ČR strukturován podle projevů změny klimatu, a to z důvodu významných mezisektorových přesahů jednotlivých projevů změny klimatu a potřeby meziresortní spolupráce při předcházení či řešení jejich negativních dopadů, kterými jsou dlouhodobé sucho, povodně a přívalové povodně, zvyšování teplot, extrémní meteorologické jevy či přírodní požáry.⁵⁴

Akční plán rozšiřuje a konkrétně specifikuje problémy a jejich řešení stanovené v Adaptační strategii ČR, obsahuje specifické cíle včetně rozšíření vzdělání, výchovy a informovanosti. Akční plán vnímá adaptaci na změnu klimatu komplexně a přináší adaptační opatření reagující na více projevů změny klimatu. Jednotlivé cíle jsou pak naplňovány konkrétními opatřeními. Průběžné plnění Adaptační strategie ČR spolu s Akčním plánem bude vyhodnoceno v roce 2019 a dále každé 4 roky.⁵⁵

Klíčovým právním předpisem na území ČR v oblasti změn klimatu je zejména zákon o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů⁵⁶, včetně vyhlášky o stanovení formulářů žádostí o přidělení povolenek pro provozovatele letadla a o vydání povolení k emisím skleníkových plynů.⁵⁷ Dalším právním předpisem zahrnujícím boj proti změnám klimatu je zákon o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o fluorovaných skleníkových plynech⁵⁸, jakož i ustanovení §§ 19 – 21 zákona o ochraně ovzduší⁵⁹. Aktuálním pramenem je i

---

⁵³ Ministerstvo životního prostředí. *Adaptace na změnu klimatu* [online]. mzp.cz, [cit. 10. února 2018]. Dostupné na: <https://www.mzp.cz/cz/adaptace_na_zmenu_klimatu>

⁵⁴ Ministerstvo životního prostředí. *Národní akční plán adaptace na změnu klimatu* [online]. mzp.cz, [cit. 25. června 2018]. Dostupné na: <https://www.mzp.cz/cz/narodni_akcni_plan_zmena_klimatu>

⁵⁵ Tamtéž.

⁵⁶ Zákon č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁷ Vyhláška č. 192 / 2013, o stanovení formulářů žádostí o přidělení povolenek pro provozovatele letadla a o vydání povolení k emisím skleníkových plynů.

⁵⁸ Zákon č. 73/2012 Sb., o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o fluorovaných skleníkových plynech, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁹ Ustanovení §§ 19-21 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů.

zákon o ukládání oxidu uhličitého do přírodních horninových struktur⁶⁰ či vyhláška o předcházení emisím látek, které poškozují ozonovou vrstvu, a fluorovaných skleníkových plynů.⁶¹

Tento výčet současných právních pramenů na území ČR dokazuje snahu v boji proti změnám klimatu zejména v oblasti regulace skleníkových plynů, které jsou významným a zcela nepochybně zásadním původcem současných změn klimatu a efektivní boj proti emisím skleníkových plynů je podstatnou součástí implementace Pařížské dohody.

---

⁶⁰ Zákon č. 85/2012 Sb., o ukládání oxidu uhličitého do přírodních horninových struktur a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶¹ JANČÁROVÁ, Ilona a kol. *Právo životního prostředí: Zvláštní část*. 1. vydání. Brno: Vydavatelství Masarykovy Univerzity, 2016, s. 70 – 75.

2. Adaptace na změnu klimatu v urbanizovaném území obcí a měst

Životní prostředí funguje jako celek. Jedná se o celistvý organismus, ve kterém pokud dojde k poškození byť jen jedné ze složek, celý systém bude v nerovnováze. Strategické dokumenty na mezinárodní, evropské i vnitrostátní úrovni vytváří koncepci pro konkrétní oblasti životního prostředí i hospodářství, které jsou změnami klimatu dotčeny nejvíce a u nichž jsou adaptační strategie nezbytností a směřují ke klimaticky odolnému udržitelnému rozvoji. Urbanizované území a sídelní zeleň jsou právě takovými oblastmi.

Diplomová práce se na urbanizovaná území se zaměřením na vytváření funkčních systémů sídelní zeleně obcí a měst v kontextu změn klimatu zaměřuje. Změny klimatu jsou komplexním tématem, které zahrnuje mnoho dalších témat a podtémat. Jak již bylo zmíněno, jde o téma globální, o němž se diskutuje v celosvětovém měřítku a které je předmětem jednání na úrovni mezinárodní spolupráce i jednotlivých států. V ČR byla přijata Adaptační strategie, která v mezích mezinárodních a evropsko-unijních pramenů zakotvuje adaptační opatření vhodná pro území ČR, pro jednotlivá města a obce. Urbanizovaná krajina v obcích i městech je oblast, ve které se veřejnost každodenně pohybuje a která je nepochybně spjata s každodenním životem. Obce i města by tuto oblast měly regulovat tak, aby změnám klimatu předcházely a jejich negativní dopady co nejvíce eliminovaly. Proto se pro účely i podmínky rozsahu diplomové práce téma zaměřuje „pouze“ na urbanizovanou krajinu se zaměřením na vytváření funkčních systémů sídelní zeleně v obcích a městech.

Zákon o obcích ustavuje obcím povinnost „*pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.*“⁶² Při své činnosti obce chrání obecně prospěšný zájem a v konkrétních případech poměřují a upřednostňují veřejný zájem či zájem místního společenství.⁶³ Jsou to obce a města, která významným způsobem přispívají ke změně klimatu a zároveň je budou negativní dopady změn klimatu čím dál citelněji zasahovat. Urbanizovaná krajina je charakterizována především osídlenými, zastavěnými územími – městy, sítí silnic a železnic, ale i uměle vytvořenými nádržemi, rekreačními oblastmi nebo plochami veřejné zeleně. Prostředí urbanizované krajiny je kvůli vysokému podílu zastavěného území a zastavěných ploch náchylné např. k přehřívání povrchů, vyšší teplotě

---

⁶² Ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁶³ KOPECKÝ, MARTIN. *Zákon o obcích. Komentář.* 3., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017. s 5.

vzduchu, zvýšené výparnosti, rychlému odtoku srážkových vod nebo prašnosti.⁶⁴ V návaznosti na adaptační strategie na evropské i vnitrostátní úrovni by proto měla obce a města přijmout vhodný plán přizpůsobení se změnám klimatu, přestože se nejedná o jejich právní povinnost a realizovat opatření, která povedou ke snížení negativních dopadů změn klimatu na urbanizovaná území obcí a měst.

S tématem přizpůsobování se změnám klimatu ve specifických oblastech na území obcí a měst úzce souvisí i finanční náklady. Jde např. o rozpočet EU, zmíněnou Evropu 2020, finanční podporu EU v přijímání adaptačních opatření členskými státy nebo i rozpočty jednotlivých obcí a měst aj. Úzkou konexi s finančními náklady však v důsledku omezeného rozsahu diplomové práce není možné detailněji analyzovat.

Jednou z možných iniciativ obcí a měst je dobrovolná, právně nezávislá iniciativa Evropské unie, která si za cíl klade boj proti změnám klimatu na území Evropské unie i jednotlivých členských států – Pakt starostů a primátorů pro udržitelný rozvoj a klima. Tato evropská iniciativa zaměřená na orgány místní a regionální správy si klade za cíl tyto orgány, starosty a primátory sdružovat a umožnit jejich spolupráci na území EU. Signatáři se přistoupením k Paktu dobrovolně zavazují ke zvýšení energetické účinnosti a používání obnovitelných zdrojů energie na daném území. Iniciativa tedy všechny signatáře sdružuje a umožňuje všestrannou spolupráci jednotlivých orgánů. Signatářem se mohou stát evropské orgány místní samosprávy všech velikostí – vesnice, obce či města.

2.1. Urbanizovaná území v obcích a městech

V urbanizované krajině budou mít změny klimatu vliv na sídelní budovy, památky, stavební konstrukce a stavebnictví jako takové. Intenzivnější srážkové jevy a silné větry a vysoké teploty mají vliv na narušení konstrukcí budov, snižují jejich hodnotu a zkracují životnost, což přináší i vyšší náklady na opravy. Do budoucna je třeba zabývat se možnostmi ochrany památek a přiměřené úpravy novostaveb před negativními vlivy souvisejícími se změnou klimatu. Jsou to právě urbanizovaná území, která jsou klíčová při zmírňování změny klimatu. Protože se jedná o území, jejichž využití jsou hlavním zdrojem skleníkových plynů, je v urbanizovaných územích největší potřeba adaptačních, ale i mitigačních opatření.⁶⁵

---

⁶⁴Adaptační strategie ČR [online]. s 44.

⁶⁵Adaptační strategie ČR [online]. s 44.

Příkladem provázanosti adaptací na změnu klimatu s mitigačními opatřeními je např. oblast stavebnictví. Stavební řešení vedoucí k zastínění budov a oken, instalace venkovních rolet a žaluzií a zavádění více světlých povrchů (např. zelených a bílých) střech a chodníků, stejně jako nahrazení černého asfaltu jsou adaptační opatření urbanizované krajiny, která jsou vzhledem ke změnám klimatu nezbytná a souvisí s činností obcí:

*„Nízkoenergetické a pasivní domy minimálně zatěžují životní prostředí, zejména díky úspornému způsobu využívání energie. Další cestou je adaptace stávajících sídel prostřednictvím energeticky úsporných renovací budov, včetně zateplování, revitalizace nebo diverzifikace využívání energetických zdrojů.“*⁶⁶

2.1.1. Variabilita urbanizované krajiny a funkční systémy sídelní zeleně

Základním předpokladem udržitelného využívání urbanizovaného území s ohledem na přírodní a sociálně-ekonomické procesy, do kterých řadíme právě i změny klimatu, je vytváření funkčně propojených systémů ploch s převažujícími přírodními složkami – tzv. systémů sídelní zeleně, a to zejména s plochami a prvky vegetace a vodními plochami. Systémy sídelní zeleně na území obce nebo celoměstské jsou součástí přírodních a krajinných celků pronikajících do struktury sídla a napojujících sídlo na příměstskou krajinu a brání negativním dopadům změn klimatu.⁶⁷

Změny klimatu jsou jednou z příčin úbytku biologické rozmanitosti, degradace ekosystémů, snižování jejich odolnosti a v důsledku toho i snižování „ekosystémových služeb“. Ve městech a obcích je podstatná dostatečná velikost plochy zeleně, funkční návaznost sousedních ploch, ekologická stabilita a biodiverzita.⁶⁸

Proto Adaptační strategie ČR považuje za klíčové opatření pro zajištění strategických cílů ochrany biodiverzity zachování a obnovení sítě zelené infrastruktury a podporu ekosystémově založených adaptací.⁶⁹ Vzhledem k minimálním plošným rezervám pro nové plochy ve staré zástavbě je nezbytné zvýšit kvalitu a funkční účinnost stávající sídelní zeleně a vodních ploch. Dle Adaptační strategie ČR je třeba „se zaměřit na plánování a rozvoj systémů sídelní zeleně

---

⁶⁶ Tamtéž. s 45.

⁶⁷ Tamtéž s 46.

⁶⁸ Tamtéž.

⁶⁹ MAZANCOVÁ, Eva. Adaptace na klimatické změny z pohledu právních nástrojů ochrany přírody a krajiny. In DAMOHORSKÝ, Milan. FRANKOVÁ, Martina, SOBOTKA, Michal. *Půda, voda, Krajina. Adaptace na změny klimatu z pohledu práva*. Beroun: Eva Rozkotová, 2017, s. 75.

zahrnujících také plochy územních systému ekologické stability (dále jen „ÚSES“) a významných krajinných prvků nebo prostřednictvím územního plánování urbanizovaného území a zvýšení podílu zeleně v sídlech.“⁷⁰

Sídelní zeleň a její dostatečný rozsah bude mít příznivý vliv i na místní klimatické podmínky, jako nižší prašnost, vyšší vlhkost vzduchu, ale může vést např. i ke zmírnění teplotních extrémů.⁷¹

Současná právní úprava upravuje sídelní zeleň jako součást veřejného prostranství a to konkrétně v § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, který veřejné prostranství definuje jako *„všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejnou zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru“* totiž zahrnuje do veřejných prostranství i zeleň a parky⁷². V zastavěném území převažuje zeleň, která má víceúčelové využití. S tím souvisejí požadavky na druhovou skladbu – např. na plochách zeleně lze, ve srovnání s plochami přírodními, stanovit podmínky využití tak, aby reagovaly na specifické podmínky v zastavěném území a na požadované způsoby jejich využití. Obec může vytyčit specifické využití zeleně v sídle – např. využití pro rekreaci a relaxaci, či pro eliminaci negativních jevů v sídle jakými jsou hluk či znečištění ovzduší. Územní plán tak prostřednictvím ploch zeleně upozorňuje na specifické využití zeleně na dané ploše a stanovuje jim odpovídající podmínky.⁷²

Zajištění kvalitního životního prostředí v urbanizované krajině lze mimo jiné naplňovat posílením ekologických funkcí krajiny sídel – zejména ploch zahrad a parků a zeleně obecně. Jak již bylo zmíněno vhodně strukturovaná soustava zeleně v urbanizované krajině nezastupitelně plní současně více funkcí a řeší tak problémy krajiny – dokáže pozitivně ovlivnit mikroklima, např. reguluje vlhkost vzduchu či zachycuje prachové částice, dále se podílí významně na ekologické stabilitě a biodiverzitě prostředí, je prostorem pro realizaci přírodních procesů, pozitivně působí na psychickou pohodu lidí.

Cílem Adaptační strategie ČR je proto zvýšení ekologické stability, funkčnosti a kvality prostředí v sídlech. Je nezbytné „upřesnit požadavky na vymezení a ochranu systému sídelní zeleně, zvýšit podíl a funkční kvalitu dostupných ploch zeleně a vodních ploch ve vztahu k počtu a hustotě obyvatel nebo revitalizovat stávající a realizovat nová funkční propojení existujících

---

⁷⁰ Adaptační strategie ČR [online]. s 46.

⁷¹ Tamtéž.

⁷² MACKOVIČ, Vladimír. Plochy zeleně v územním plánu. Urbanismus a územní rozvoj, 2013, roč. XVI, č. 4, s. 49.

ploch zeleně a zvýšit podíl přírodě blízkých postupů a metod při revitalizaci a zakládání ploch zeleně s ohledem na jejich udržitelnost.“, Dalším z adaptačních opatření je rovněž na území obcí a měst zajistit odpovídající správu systému sídelní zeleně včetně efektivní údržby a jejího důsledného plánování, organizování, rozhodování, vedení a kontroly.

2.1.2. Implementace daných adaptačních opatření v urbanizované krajině

Aby mohla být adaptační opatření stanovená Adaptační strategií ČR řádně implementována, budou města a sídla potřebovat rozvinutou strukturu odpovědného řízení s významným zapojením veřejnosti.⁷³ Zapojení veřejnosti předpokládá mnoho iniciativ, do kterých se obce a města mohou zapojit.

Jednou z nich je Místní Agenda 21 (dále jen „MA21“), která je programem konkrétních obcí, měst, regionů, který zavádí principy trvale udržitelného rozvoje do praxe při zohledňování místních problémů.⁷⁴ MA21 je nástrojem pro zavádění udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni. Jde o proces, který zkvalitňuje správu věcí veřejných, strategické plánování a zapojování veřejnosti. MA21 je tvořena za účasti a ve spolupráci s občany a organizacemi a jeho cílem je zajištění trvale udržitelného rozvoje, dlouhodobě vysoké kvality života a životního prostředí na daném místě.⁷⁵

Na povinnost zapojení veřejnosti a zvyšování jejího povědomí o urbanizované krajině apeluje rovněž již zmíněná Evropská úmluva o krajině. Ta stanovuje povinnost členských států informovat a dbát o to, aby co nejširší okruh veřejnosti věděl, jak krajina funguje a jak je provázána s aktivitami lidí.

Další mezinárodní iniciativou obcí a měst je Pakt starostů a primátorů pro udržitelnou energii a klima. Aktivitou v této iniciativě signatáři zmírňují negativní dopady změn klimatu na svém území a snižují ekologickou stopu sídel plynoucí z rostoucích nároků v urbanizovaném území. Vzhledem k tomu, že se jedná o iniciativu, do které se zapojila Ostrava i Jeseník, je detailně popsána v následující kapitole.

2.2. Pakt starostů a primátorů pro udržitelnou energii a klima

Pakt starostů a primátorů EU v oblasti klimatu a energetiky sdružuje tisíce místních samospráv, které se dobrovolně zavázaly plnit cíle Evropské unie zaměřené na oblast klimatu a

---

⁷³ Adaptační strategie ČR. s 49.

⁷⁴ Tamtéž.

⁷⁵ Ministerstvo životního prostředí. *Místní agenda 21*. [cit. 12.července 2018]. Dostupné na: <https://www.mzp.cz/cz/mistni_agenda_21>

energetiky. Iniciativa Pakt starostů a primátorů v Evropě začala v roce 2008 s cílem spojit orgány místních samospráv. Tento projekt nyní sdružuje více než 7 000 místních a regionálních orgánů v 57 zemích, včetně České republiky a čerpá tak z výhod celosvětového hnutí mnoha zúčastněných stran. Vstupem do Paktu starostů a primátorů demonstrují místní samosprávy silný politický závazek snížit emise skleníkových plynů na svém území minimálně o 20 % do roku 2020, a přispět tak k dosažení cílů Evropské unie v oblasti energetiky a klimatu. Orgány místní samosprávy se zaměřují na snížení spotřeby energií na svém území, jakož i sladění poptávky po energiích s nabídkou, a to podporou využití místních energetických zdrojů.⁷⁶

Pakt starostů a primátorů je iniciativou obcí, měst a Evropské komise, která vznikla krátce po přijetí tzv. klimaticko-energetického balíčku v roce 2008. Jejími signatáři jsou orgány místních samospráv, které se dobrovolně zavazují ke snížení emisí CO₂ nejméně o 40 % do roku 2030 a zvýšení odolnosti vůči dopadům klimatických změn. Tohoto dle iniciativy dosahují zejména prostřednictvím úspor energie, zvyšováním energetické účinnosti a využíváním energie z obnovitelných zdrojů, zejména v oblasti budov, dopravy a veřejného osvětlení a vhodných adaptačních opatření. Orgány místní samosprávy se do iniciativy zapojí tak, že rozhodnutí ohledně účasti v Paktu starostů a primátorů pro udržitelnou energii schválí obecní zastupitelstvo, které současně pověří starostu nebo primátora podpisem formuláře o přistoupení. Přistoupením k iniciativě vzniká obci povinnost zpracovat do dvou let *Akční plán pro udržitelnou energii a klima* (dále jen „Akční plán“), který obsahuje výchozí emisní bilanci skleníkových plynů a plány konkrétních činností a opatření na její snížení, včetně dlouhodobé vize do roku 2030 a analýzu zranitelnosti obce vůči negativním dopadům změny klimatu a návrh konkrétních činností a opatření na zvýšení její odolnosti, včetně klíčových opatření, která obce či města plánují uskutečnit.⁷⁷ Adaptační strategie může být buď součástí SECAP, nebo může být rozvinuta a začleněna do samostatného plánovacího dokumentu.⁷⁸

Bohužel, v České republice má k prosinci 2017 Pakt starostů zatím pouhých 11 signatářů. Samotná účast v iniciativě je zdarma, obec či město získává metodickou podporu, možnost

---

⁷⁶ Kancelář Paktu starostů a primátorů. *Pokyny pro podávání zpráv k Akčnímu plánu pro udržitelnou energii a monitorování* [online]. 2014. [cit. 5. března 2018]. Dostupné na: <[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/pakt_starostu_a_primatoru/\\$FILE/SOPSZP-reporting_guidelines-20151217.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/pakt_starostu_a_primatoru/$FILE/SOPSZP-reporting_guidelines-20151217.pdf)>

⁷⁷ Ministerstvo životního prostředí. *Pakt starostů a primátorů pro udržitelnou energii a klima* [online]. Dostupné na: https://www.mzp.cz/cz/pakt_starostu_a_primatoru

⁷⁸ *Pakt starostů a primátorů v oblasti klimatu a energetik* [online]. Dostupné na: <<http://www.paktstarostuaprimatoru.eu/about-cz/cov-initiative-cz/obj-scope-cz.html>>

sdílení dobré praxe s ostatními signatáři nebo možnost propagace svých aktivit na internetových stránkách iniciativy a širší možnosti jejich financování. Signatáři schválili společnou vizi do roku 2050 – urychlit dekarbonizaci svých území, posílit jejich schopnost přizpůsobit se nevyhnutelným dopadům změny klimatu a umožnit svým občanům přístup k bezpečné, udržitelné a cenově dostupné energii.⁷⁹

---

⁷⁹ Ministerstvo životního prostředí. *Pakt starostů a primátorů pro udržitelnou energii a klima* [online]. Dostupné na: https://www.mzp.cz/cz/pakt_starostu_a_primatoru

3. Právní nástroje obcí a měst pro adaptaci na klimatické změny v urbanizované krajině

Strategické dokumenty stanovují jaké problémy a rizika z nich plynoucí nastávají v kontextu klimatických změn mj. i v urbanizovaných územích a částech sídelní zeleně. V konkrétních kapitolách adaptačních strategií jsou pak stanoveny nástroje, kterými se jednotlivá opatření, reagující na změny klimatu v určitých částech obcí a měst budou využívat – např. Adaptační strategie ČR poskytuje „návod“, jak by ČR měla na změny klimatu reagovat a jak současnou situaci stabilizovat tak, aby nedocházelo k dalšímu zhoršení či se situaci pokusit zlepšit.

Daná řešení, která mezinárodní, evropské i vnitrostátní dokumenty předkládají, poskytují obcím i městům velký výběr konkrétních nástrojů a postupů, které musí obce a města vybírat zejména vzhledem ke svým specifickým územním, klimatickým a občanským potřebám neefektivněji reagovat na změny klimatu. Je povinností obcí i měst pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, jakož i při plnění svých úkolů chránit veřejný zájem.⁸⁰ Samotné zajišťování místních záležitostí v zájmu obce a občanů obce tvoří základ samostatné působnosti obcí.⁸¹ Obec při udržitelném rozvoji chrání veřejné zájmy jako je ochrana přírody a krajiny, neboť „při činnosti obcí má být respektován nejen lokální zájem, ale též širší veřejný zájem, (...) obecný, obecně prospěšný zájem společnosti osob“.⁸²

3.1. Právní nástroje dle zákona o obcích

3.1.1. Program rozvoje obce

Jedním z nástrojů významně související s adaptací na změnu klimatu v urbanizovaných územích zaměřených na funkční systémy sídelní zeleně obcí a měst je program rozvoje obce (dále jen „PRO“) v pravomoci zastupitelstva obce.⁸³ Jde o strategický rozvojový dokument obce, který stanovuje hlavní oblasti jejího rozvoje, formuluje možná řešení a představy jednotlivých subjektů o rozvoji obce, je podkladem pro územně rozvojové aktivity v územním plánu, zvyšuje připravenost obcí k získání vnějších finančních prostředků a je východiskem pro rozhodování

---

⁸⁰ § 2 odst. 2 zákona č. 128/2000, Sb., zákona o obcích, ve znění pozdějších předpisů

⁸¹ KOPECKÝ, Martin. In KOPECKÝ, a kol. *Zákon o obcích. Komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. s. 5.

⁸² Tamtéž.

⁸³ § 84 odst. 2 písm. a) zákona č. 128/2000, Sb., zákona o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

orgánů obce v rozvojových záležitostech.⁸⁴ Nejde však o právní povinnost obcí takovou koncepci rozvoje schválit.

PRO se zakládá na koordinaci veřejných a soukromých aktivit demografického, ekonomického, sociálního kulturního a ekologického a charakteru na území obce. Hlavním údělem programu je rozvoj obce na základě propojení jednotlivých zájmů, tak aby obec či město prosperovaly jako celek. PRO by měl být základním a prvotním dokumentem schváleným zastupitelstvem obce, na základě kterého se následně určí územní plán obce. Až po stanovení těchto dvou dokumentů by měl být sestaven rozpočet obce.⁸⁵ PRO určuje budoucí rozhodování a uspořádání obce či města. Měla by v něm být zakotvena povinnost rozvíjet a pečovat o urbanizované území a systémy sídelní zeleně včetně implementace adaptačních opatření na změny klimatu.

3.1.2. Obecně závazná vyhláška

Právní nástroj, kterým mohou obce regulovat povinnosti občanů na svém území v rámci samostatné působnosti, je obecně závazná vyhláška (dále jen "OZV"). OZV je podzákonný právní předpis, který vydává zastupitelstvo územně samosprávného celku na základě ústavního zmocnění.⁸⁶ OZV musí být v souladu se zákony a nesmí ukládat povinnosti nad rámec zákona, ale mohou stanovit „*pro území územně samosprávného celku nová, vlastní pravidla chování, která nejsou dána zákonem.*"⁸⁷

Dle zákona o obcích může obecně závazná vyhláška ukládat povinnosti k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, k zajištění udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, k ochraně životního prostředí, zeleně v zástavbě a ostatní veřejné zeleně a k užívání zařízení obce sloužících potřebám veřejnosti, nebo stanoví-li tak zvláštní zákon.⁸⁸ Jde o právní nástroj, kterým obec reguluje konkrétní specifické potřeby na své území a naplňuje tak Ústavou garantované právo autonomní normotvorby zakotvené v čl. 100 Ústavy ČR.⁸⁹

---

⁸⁴ Ministerstvo pro místní rozvoj. *Program rozvoje obce*. [cit. 12.července 2018]. Dostupné na: <<https://www.mmr.cz/getmedia/75e1aabc-739b-4844-8f8b-fe77488c215e/Program-rozvoje-obce-letak.pdf>>

⁸⁵ WOKOUN, René. Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Praha: Linde, 2008, s. 39 – 43.

⁸⁶ Ustanovení čl. 104 odst. 3 ústavního zákona č. 1/1993 Sb, Ústavy ČR..

⁸⁷ KOPECKÝ, Martin. In KOPECKÝ, Martin, a kol. *Zákon o obcích. Komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. s. 22.

⁸⁸ Ustanovení § 10 zákona č. 128/2000Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁹ Ustanovení čl. 100 Ústavy ČR.

3.2. Právní nástroje dle stavebního zákona

3.2.1. Územní plánování

S přehledem konkrétních adaptačních opatření, kterými se obce či města budou adaptovat na změny klimatu v urbanizovaných územích se zaměřením na vytváření funkčních systémů sídelní zeleně, je úzce spojeno územní plánování. Jde o průřezový nástroj na obecní úrovni řešící udržitelný rozvoj určité obce či města. I právě díky územnímu plánování budou obce a města vybraná adaptační opatření realizovat.

Zjednodušeně lze územní plánování charakterizovat jako „*soustavnou činnost orgánů veřejné správy, která směřuje k regulaci uspořádání (utváření, využívání a celkového rozvoje) území*“.⁹⁰ Území jako takové lze označit za jakousi „supersložku“ životního prostředí člověka, na níž se odehrává veškerý život lidské společnosti, a na níž se realizuje i většina ostatních složek životního prostředí.⁹¹ Životní prostředí jako chráněná hodnota či statek ovlivňuje podobu území a determinuje jeho charakter.⁹² Jako taková hodnota se rovněž promítá do obecných cílů a úkolů územního plánování.⁹³

Vzhledem k cílům územního plánování, jejichž hlavním principem je vytváření předpokladů pro udržitelný rozvoj území, stanovuje právní úprava § 19 v odst. 2 StZ jako jeden z úkolů územního plánování povinnost, aby koncepční nástroje územního plánování – tedy *Politika územního rozvoje* (dále jen PÚR), zásady územního rozvoje a územní plán, obsahovaly rovněž posouzení vlivů politiky územního rozvoje, zásad územního rozvoje nebo územního plánu na udržitelný rozvoj území, tak jak jej vymezuje ustanovení § 18 odst. 1 StZ. Pro účely tohoto posouzení se zpracovává vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území. Jeho součástí je také vyhodnocení vlivů na životní prostředí s náležitostmi stanovenými v příloze ke stavebnímu zákonu.⁹⁴

---

⁹⁰BAHÝLOVÁ, Lenka. In PRŮCHOVÁ, Ivana a kol. *Stavební zákon a ochrana životního prostředí*. Brno: Masarykova Univerzita, 2011, s 179.

⁹¹DIENSTBIER Filip. In DIENSTBIER, Filip, SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga. *Správní právo zvláštní část (vybrané kapitoly)*. Praha: Leges, 2011, s. 202.

⁹²BAHÝLOVÁ, Lenka. In PRŮCHOVÁ, Ivana a kol. *Stavební zákon a ochrana životního prostředí*. Brno: Masarykova Univerzita, 2011, s 180

⁹³Cíle a úkoly jsou vymezeny v § 18 a § 19 zákona č. 183/2006 Sb., stavebního zákona, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁴Příloha k zákonu č. 183/2006 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů – Rámcový obsah vyhodnocení vlivů politiky územního rozvoje, zásad územního rozvoje a územního plánu na životní prostředí pro účely posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (Část A vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území).

Vyhodnocením vlivů na udržitelný rozvoj území se rozumí věcný podklad zpracováváný pro účely posouzení vlivů na udržitelný rozvoj území.⁹⁵ Význam odůvodnění územního plánu z hlediska jeho souladu s cíli a úkoly územního plánování zdůraznil např. i Nejvyšší správní soud. V rozsudku vyslovil, že povinnost odůvodnit územní plán nebo jeho změnu z hlediska souladu s cíli a úkoly územního plánování není pouhou formální záležitostí, ale naopak nutnou podmínkou pro to, aby veřejnost, dotčené orgány státní správy, okolní obce i soudy byly schopny posoudit, zda územním plánem či jeho změnou nedochází k takovému ohrožení.⁹⁶

Cílem územního plánu je podle stavebního zákona stanovení základní koncepce rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání, uspořádání krajiny a koncepce veřejné infrastruktury.⁹⁷ Územní plán vymezuje zastavěné území, plochy a koridory, zejména zastavitelné plochy a plochy vymezené ke změně stávající zástavby, k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území, pro veřejně prospěšné stavby, pro veřejně prospěšná opatření a pro územní rezervy a stanoví podmínky pro využití těchto ploch a koridorů. Územní plán vychází z PÚR – sestavovanou pro celé území České republiky a rovněž ze zásad územního rozvoje jednotlivých krajů. Mezi republikové priority obsažené v PÚR patří např. následující bod týkající se územního plánování:

*16a) Při územně plánovací činnosti vycházet z principu integrovaného rozvoje území, zejména měst a regionů, který představuje objektivní a komplexní posuzování a následné koordinování prostorových, odvětvových a časových hledisek.*⁹⁸

Územní plánování je odborně náročný a komplikovaný proces, proto stavební zákon stanovuje, že k jeho pořizování jsou příslušné pouze obce s rozšířenou působností – úřady územního plánování. Vzhledem ke komplexitě procesu územního plánování nejde jen o jednání jedné jediné obce, ale vlastní návrh územního plánu, který je pak předmětem závěrečného

---

⁹⁵ POTĚŠÍL, Lukáš, ROZTOČIL, Aleš, HRŮŠOVÁ, Klára a kol. Stavební zákon - online komentář. 5. vydání. 4. aktualizace. Praha: C. H. Beck, 4/2015.

⁹⁶ Rozsudek NSS ze dne 18. 1. 2011, č. j. 1 Ao 2/2010-185 (územní plán obce Moravany)

⁹⁷ § 18 zákona č. 183/2006 Sb., stavebního zákona, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁸ Ministerstvo pro místní rozvoj. *Politika územního rozvoje České republiky ve znění Aktualizace č. 1* [online]. s. 14. Dostupné na: <http://www.mmr.cz/getmedia/1d20147b-d68b-4493-892e-9fed76debd28/2015_IV_22_pravni_stav_apur.pdf?ext=.pdf>

projednání na zastupitelstvu příslušné obce, který ale mimo jiné musí zohledňovat i připomínky sousedních obcí.⁹⁹

Obce plní rozhodující roli při zajišťování rozvoje svého územního obvodu.¹⁰⁰ Současná právní úprava neobsahuje zjevný specifický nástroj, kterým by obec vyzývala, aby se zabývala výslovně environmentálními aspekty. Proto je žádoucí (i vzhledem k významu a stanoveným cílům Adaptační strategie ČR), aby obce řešily daný problém komplexně a tedy respektovaly princip udržitelného rozvoje, který mj. zahrnuje environmentálního pilíř, který je pro uspořádání urbanizované krajiny a regulující sídelní zeleň na území podstatný.

Územní plánování rovněž sehrává důležitou roli či dokonce rozhodovací úlohu při řešení střetů veřejných zájmů, stejně tak jako při řešení střetů zájmů veřejných se zájmy soukromými a vytváří tak rámec pro navazující rozhodování na daném území. Obec musí vždy bedlivě zvážit, který ze zájmů bude zájmem převažujícím a jak tato skutečnost ovlivní např. varianty záměru, který by měl být ve výsledku v území realizován.¹⁰¹ V územním plánu obec či město rozhoduje o zastavěných plochách svého území. Taktéž rozhoduje o plochách sídelní zeleně a zda budou tyto plochy zachovány, či se budou rozrůstat, a nebo bude jejich využití změněno.

Obecné rozhodnutí v rámci určitého území je diskrecí konkrétního zastupitelského orgánu územní samosprávy a vyjadřuje realizaci práva na samosprávu konkrétního územního celku. Soudu přitom nepřísluší přezkoumávat, zda by bylo pro určitý pozemek či území vhodnější zvolit ten či onen způsob funkčního využití - soud může přezkoumávat pouze to, zda příslušný orgán postupoval při pořizování územního plánu a v řízení o jeho vydání v souladu se zákonem.¹⁰² Je na rozhodnutí a odůvodnění rozhodnutí samosprávného územního celku – tedy i obce, co stanoví jako prioritu urbanistické koncepce.

3.2.2. Územně analytické podklady

Právní úprava územně analytických podkladů (dále jen „ÚAP“) je zakotvena ve stavebním zákoně a úzce souvisí s územním plánováním. Dle tohoto zákona ÚAP obsahují *„zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot, omezení změn v území z důvodu ochrany veřejných zájmů, vyplývajících z právních předpisů nebo stanovených na základě*

⁹⁹ PRŮCHOVÁ, Ivana, PRŮCHA, Petr. In PRŮCHOVÁ, Ivana a kol. *Stavební zákon a ochrana životního prostředí*. Brno: Masarykova Univerzita, 2011, s 86.

¹⁰⁰ § 6 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., stavebního zákona, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰¹ PRŮCHOVÁ, Ivana, PRŮCHA, Petr. In PRŮCHOVÁ, Ivana a kol. *Stavební zákon a ochrana životního prostředí*. Brno: Masarykova Univerzita, 2011, s 86.

¹⁰² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2006, č. j. 1 Ao 1/2006-74, publ. pod č. 968/2006 Sb. NSS
Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 2. 2015, č. j. 63 A 12/2014 - 167

zvláštních právních předpisů nebo vyplývajících z vlastností území, záměrů na provedení změn v území, zjišťování a vyhodnocování udržitelného rozvoje území a určení problémů k řešení v územně plánovací dokumentaci.¹⁰³ Pořizování a projednávání ÚAP na úrovni obcí vykonává úřad územního plánování a jde o výkon přenesené působnosti. Zákonná úprava nestanovuje žádnou jmenovitou procesní formu, ve které by měly být ÚAP nebo jejich aktualizace, schvalovány a vydávány.¹⁰⁴

Náležitostí ÚAP na úrovni obcí jsou podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území, rozbor udržitelného rozvoje území, údaje o území, zjištění vyplývající z průzkumů území, další důležité dostupné informace a případně data vzniklá analýzou shromážděných informací.¹⁰⁵

ÚAP poskytují aktuální informace o území, včetně problémů, které je třeba řešit v územních plánech. Proto slouží jako důležitý nástroj pro adaptační opatření obcí na změny klimatu v urbanizované krajině, kterým obce vymezí oblasti změn klimatu, které se jich nejcitelněji dotýkají a stanoví, která konkrétní adaptační opatření na změny klimatu v urbanizovaných částech obcí a měst bude třeba přijmout a jakým způsobem vytváření funkčních systémů sídelní zeleně obcí a měst zajistit.

3.3. Právní nástroje dle zákona o ochraně přírody a krajiny

Ustanovení § 1 zákona o ochraně přírody a krajiny (dále jen „ZOPK“) vymezuje účel zákona především v souladu s principem udržitelného rozvoje. Rovněž zdůrazňuje participaci veřejných osob (rovněž obcí)¹⁰⁶, jakož i soukromých osob na ochraně přírody a krajiny – jde o příkladný výčet, který má identifikovat zásadní aktéry v oblasti ochrany přírody a krajiny, avšak nelze z něj dovozovat konkrétní oprávnění.¹⁰⁷ Účast obcí na ochraně přírody a krajiny je pak zakotvena v § 71 ZOPK, který stanoví, že obce se prostřednictvím svých orgánů zapojují ve svých územních obvodech do ochrany přírody a krajiny. Vyjadřují se k vyhlášení a rušení zvláště chráněných krajinných území, památných stromů a jejich ochranných pásem. Orgány

---

¹⁰³ Ustanovení § 26 stavebního zákona

¹⁰⁴ MAREK, K., PRŮCHA, P. *České stavební právo v evropském kontextu*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2009. s 51.

¹⁰⁵ Ustanovení § 4 odst. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁶ § 1 zákona č. 114/1992 Sb., zákona o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁷ VOMÁČKA, Vojtěch, KNOTEK, Jaroslav, KONEČNÁ, Michaela a kol. *Zákon o ochraně přírody a krajiny*, 1. vydání. Praha: 2018, 2 s.

obce jsou ve svém územním obvodu účastníkem řízení, ovšem pokud v téže věci nerozhodují jako orgány státní správy.¹⁰⁸

Ustanovení § 2 ZOPK pak stanoví ochrana přírody a krajiny „zajišťuje zejména ochranou a vytvářením územního systému ekologické stability krajiny, obecnou ochranou druhů planě rostoucích rostlin, ochranou dřevin rostoucích mimo les, spoluúčastí v procesu územního plánování a stavebního řízení s cílem prosazovat vytváření ekologicky vyvážené a esteticky hodnotné krajiny a obnovou a vytvářením nových přírodně hodnotných ekosystémů.“¹⁰⁹ vyplývá, že ochrana přírody a krajiny musí být systematická a nelze ji redukovat pouze na vybrané činnosti nebo jen některé fáze, v nichž může probíhat, což je dáno provázaností přírodních biotopů a celých ekosystémů. S tím rovněž souvisí i akcentovaná preventivní funkce ochrany přírody a krajiny a předcházení nevratným nebo těžko napravitelným ztrátám prostřednictvím strategického plánování a systémových nástrojů a to zejména prostřednictvím procesů územního plánování.¹¹⁰

3.3.1. Územní systémy ekologické stability

Mezi nástroje obecné ochrany přírody a krajiny lze zařadit územní systémy ekologické stability (dále jen „ÚSES). Ty jsou dle ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) ZOPK definovány jako: „vzájemně propojené soubory přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu“¹¹¹ – účelně a správně vymezené systémy ekologické stability umožňují zachování a obnovu přírodních prvků a příznivě působí na okolní méně stabilní části krajiny. Vymezení ÚSES v územních plánech, plní úlohu klíčového nástroje pro zajištění stability krajiny a pro její mnohostranné využívání.

Cílem zajištění ekologické stability urbanizované krajiny nejen v územním plánu by pak současně na úrovni obcí a měst měla být úprava adaptačních opatření včetně rozvoje systému sídelní zeleně.¹¹²

Účelem ZOPK je zachování nebo obnovení přírodě blízkého stavu částí přírody. Uplatňováním nástrojů, kterými se zajišťuje jak obecná, tak i zvláštní ochrana přírody a krajiny je

---

¹⁰⁸ § 71 zákona č. 114/1992 Sb., zákona o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁹ § 2 zákona o ochraně přírody a krajiny.

¹¹⁰ VOMÁČKA, Vojtěch, KNOTEK, Jaroslav, KONEČNÁ, Michaela a kol. Zákon o ochraně přírody a krajiny, 1. vydání. Praha: 2018, 6 s.

¹¹¹ § 3 odst. 1 písm. a) zákona č. 114/1992 Sb., zákona o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

¹¹² MAZANCOVÁ, Eva. Adaptace na klimatické změny z pohledu právních nástrojů ochrany přírody a krajiny. In DAMOHORSKÝ, Milan. FRANKOVÁ, Martina, SOBOTKA, Michal. *Půda, voda, Krajina. Adaptace na změny klimatu z pohledu práva*. Beroun: Eva Rozkotová, 2017, s. 77.

chráněna a obnovována biologická rozmanitost a ekologická stabilita, což mimo jiné přispívá i ke zvyšování adaptačního potenciálu krajiny.¹¹³

Kromě souběžného uplatňování s nástroji koncepčními, administrativními i finančními založenými dalšími předpisy, hraje klíčovou roli územní plánování ve všech jeho úrovních, které bude „*vycházet z projednaných a dohodnutých strategických dokumentů a v němž budou jednotlivé orgány prosazovat dohodnutá opatření, včetně ochrany územních systému ekologické stability.*“¹¹⁴

3.3.2. Pozemkové úpravy

Dalším nástrojem regulujícím činnost obcí a měst, kterým lze v urbanizované krajině reagovat na změny klimatu jsou pozemkové úpravy. Pozemkovými úpravami se „*ve veřejném zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky, scelují se nebo dělí a zabezpečuje se jimi přístupnost a využití pozemků a vyrovnání jejich hranic tak, aby se vytvořily podmínky pro racionální hospodaření vlastníků.*“ Původní pozemky zanikají a zároveň se vytvářejí pozemky nové, k nimž se uspořádávají vlastnická práva a s nimi související věcná břemena.¹¹⁵

Pozemkové úpravy jsou proces, který navazuje na ÚSES, neboť směřuje k jejímu zlepšení, stejně jako řeší mnoho dalších problémů – ochranu zemědělského půdního fondu, krajiny a životního prostředí, usnadnění tvorby digitální katastrální mapy, lesní hospodářství a vodní hospodářství zejména v oblasti snižování nepříznivých účinků povodní a sucha aj. Prováděním pozemkových úprav se tak sleduje několik právně významných cílů, a to jak v rovině majetkoprávní, tak v rovině krajinotvorné.¹¹⁶

Pro adaptační opatření na změny klimatu obcí a měst v urbanizované krajině je důležitá funkce pozemkových úprav, při které dochází ke zpracování plánu společných zařízení - opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí, zvýšení ekologické stability jako místní územní systémy ekologické stability, doplnění, popřípadě odstranění zeleně a terénní úpravy aj.¹¹⁷ Získává se tedy přesná evidence druhů pozemků, charakteru pozemků z hlediska negativních vlivů a obecní úřady a další orgány přírody a krajiny mohou realizovat své záměry v krajině týkající se urbanizovaného území a sídelní zeleně.

---

¹¹³ Tamtéž. s. 76.

¹¹⁴ Tamtéž.

¹¹⁵ Ustanovení § 2 zákona č. 139/2002 Sb. o pozemkových úpravách a pozemkových ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁶ PEKÁREK, Marek., PRŮCHOVÁ, Ivana. *Pozemkové právo*, Masarykova univerzita, Brno, 2003, s. 281.

¹¹⁷ Ustanovení § 9 odst. 8 písm. d) zákona č. 139/2002 Sb. o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech.

Pozemkové úpravy slouží jako podklad pro tvorbu územně plánovací dokumentace, čímž dochází k rychlejšímu rozvoji obcí a měst a rychlejší možné adaptaci na změny klimatu v urbanizovaném území, kterými lze rovněž vytvářet funkční systémy sídelní zeleně.¹¹⁸

---

¹¹⁸ PEKÁREK, M., PRŮCHOVÁ, I. *Pozemkové právo*, Masarykova univerzita, Brno, 2003, s 50.

4. Iniciativa konkrétních obcí a měst v oblasti adaptace na změny klimatu

Pro účely diplomové práce byla vybrána tři konkrétní města – Olomouc, Jeseník a Ostrava, ve kterých je zacíleno na adaptaci na změnu klimatu v jejich urbanizovaných územích v kontextu systému sídelní zeleně. Cílem práce je rovněž analyzovat, jak problémy změn klimatu v současnosti obce a města regulují a jak o nich občany svého území informují. Tato dvě krajská a jedno okresní města jsem vybrala, neboť jsou mi všechna blízká svou lokalitou. Olomouc je studijní město, ve kterém jsem strávila pět let na studiích. Město Jeseník je velmi blízko mému rodnému bydlišti a město Ostrava z mnou vybraných měst je největší město Moravskoslezského kraje. Rovněž jde o města, která jsou svými územními i klimatickými podmínkami zcela odlišná. Proto mě komparace právě těchto měst a jejich adaptace na změny klimatu v urbanizovaných územích oslovila.

Je zřejmé, že každé ze tří měst, které jsem vybrala, se potýká s jinými problémy, které jsou pro své specifické územní typické a vyžadují řešení, jež jsou nezbytná pro všestranný rozvoj svého území a pro potřeby svých občanů. Na území všech tří obcí jsou rozlišné územní i klimatické podmínky, které obec při svém rozhodování, ať již ve strategických dokumentech, či v obecně závazných právních předpisech musí zohlednit.

4.1. Statutární město Olomouc

Statutární město Olomouc má 100 378 obyvatel a jde o tzv. „hlavní město“ Olomouckého kraje. Opatření statutárního města Olomouce spadá především do působnosti Odboru životního prostředí Magistrátu města, jehož prioritou odboru je tvorba a ochrana životního prostředí ve městě Olomouci. Odbor životního prostředí zajišťuje výkon státní správy v jednotlivých agendách i dominantní část objednávky veřejných služeb města zejména v oblasti odpadů, péče o zeleň a čistoty města. Dále např. zabezpečuje i financování péče o zvířata, deratizace v kompetenci města, spravuje systém kvality ovzduší nebo agendu příspěvků města v oblasti životního prostředí.

Statutární město Olomouc se nepřipojilo k dobrovolné iniciativě EU Paktu starostů a primátorů pro udržitelný rozvoj a klima a na jeho aktivitách se nepodílí.

V roce 2016 vypracovalo *Strategický plán rozvoje města Olomouce* (dále jen *Strategický plán*), ve kterém mimo jiné reaguje i na nejrizikovější oblasti dotčené změnou klimatu. *Strategický plán* klade v těchto oblastech důraz na rozvíjení a zkvalitňování veřejných

prostranství včetně městské zeleně a posilování vzájemné vazby při urbanistickém řešení města či plánování architektury a infrastruktury s důrazem na vytváření funkčního a kvalitně projektovaného městského prostoru. Aktivity statutárního města Olomouce budou směřovány i s ohledem na změnu klimatu zejména k vytvoření koncepce rozvoje kvality veřejného prostoru a veřejných prostranství celého města, včetně definování cílů rozvoje kvality veřejných prostorů, průchodnosti města a nástrojů k jejich dosažení, zpracování dlouhodobého investičního plánu a nalezení vhodné formy pro zřízení skupiny odborníků s odpovídajícími nástroji a pravomocemi k prosazování jednotlivých cílů.

Cílem Strategického plánu je zlepšit vodní režim krajiny, její ekologickou stabilitu a primárně realizovat protipovodňovou ochranu města. Cíl je zaměřen na řešení narušeného vodního režimu krajiny a její nízké ekologické stability. Veškeré tyto aktivity reagují na klimatické změny s cílem zlepšení místního mikroklimatu. Součástí cíle bude realizace postupů na zadržování, využívání a vsakování vody v urbanizovaném území města.¹¹⁹

Realizace protipovodňových opatření v Olomouci probíhá v současné době a zabývá se otázkou řešení nejen povodní, ale i sucha, jejichž řešení je částečně společné, a to zadržet vodu v krajině a při povodních nasměrovat její rozliv tam, kde nenapáchá škody. Jako nedílná součást protipovodňové ochrany Olomouce je „*Studie urbanistického a ekologického začlenění koryta řeky Moravy do struktury města Olomouce*“. Kromě zvýšení protipovodňové ochrany města pomohl tento projekt zpřírodnit řeku vytvořením ostrova a nízkých pobřežních lavic, zařazením šterkových náplavů, mělkých i hlubokých úseků, využitím říčního dřeva a výsadbami dřevin. Mírné břehy a nové stezky zpřístupnily řeku obyvatelům, a ta se stala oblíbenou součástí města. Celý prostor je nyní v Olomouci významnou plochou zeleně.¹²⁰

Nezbytné strategie by měly propojovat území sídelní zeleně a krajiny, tvořit příměstské krajiny a dbát na územní systém ekologické stability. V oblasti přírody a krajiny je dle Strategického plánu nezbytné vytvořit dlouhodobý plán péče o městskou zeleň a jejího rozvoje, vznik nových ploch sídelní zeleně zakotvených v územním plánu, rovněž zvýšení podílu vzrostlé zeleně a zajištění její údržby ve veřejném prostoru města.¹²¹ Zeleň se bude rozrůstat i v lokalitě realizovaných protipovodňových opatření města. Projekt „*Ozelenění ulic Nábřeží a*

---

¹¹⁹ Statutární město Olomouc. Strategický plán rozvoje města Olomouce. Návrhová část. s. 38.

¹²⁰ FOLTA, Michal. Povodně z pohledu ochrany životního prostředí [online]. 12. března 2018. protipovodnovaopateni.olomouc.eu, [cit. 23. března 2018]. Dostupné na: <<http://protipovodnovaopateni.olomouc.eu/soucasna-etapa/zivotni-prostredi>>

¹²¹ Statutární město Olomouc. Strategický plán rozvoje města Olomouce. Návrhová část. s. 35 – 37.

Blahoslavova“ zpracoval náhradní výsadbu, která zahrnuje 68 stromů a 315 m² keřové plochy.¹²² Dle investora má projekt za cíl zpřístupnit prostor veřejnosti a vytvořit nová odpočinková místa u řeky. V ulici Blahoslavova mezi mosty, stejně jako v ulici Nábřeží, vznikne stromořadí z olší a po celé délce nábrežní zdi nad bermou budou vysazeny popínavé rostliny.¹²³

Dalším cílem Strategického plánu je neustále ve městě zlepšovat kvalitu ovzduší. Město Olomouc je zařazeno jako město s překročenými imisními limity. Aktivita města budou pokračovat v dlouhodobě provozovaném monitoringu kvality ovzduší, informační a osvětové kampani, pokračování projektu Systém řízení kvality ovzduší města Olomouce a studii odhadů původců znečištění ovzduší ve městě směřujícími k identifikaci znečišťovatelů. Jedná se především o dopravní opatření, která budou specifikována v „*Plánu udržitelné městské mobility*“.¹²⁴ Regulace dopravy je hlavní nástroj, který může Olomouc využít v boji se znečištěným ovzduším.¹²⁵

Plán udržitelné městské mobility je strategický dokument, jehož cílem je zlepšit dopravu a život ve městech. Cílem je podporovat integrovanou dopravu a vytvořit dlouhodobý plán pro všechny druhy dopravních prostředků, včetně zvýšení bezpečnosti dopravy a zlepšení veřejného prostoru i životního prostředí, jakož i zapojení obyvatel a zvýšení kvality života obyvatel města.¹²⁶ Plán udržitelné mobility bude Rada statutárního města Olomouce schvalovat v dubnu letošního roku a zastupitelstvo pak na svém červnovém zasedání.¹²⁷

V roce 2014 byl v Olomouci opatřením obecní povahy přijat nový územní plán.¹²⁸ Jako jeden z významných nástrojů pro obce jak se adaptovat na změny klimatu je územní plán jedním z nejdůležitějších obecně závazných předpisů na daném území.

Z textové části územního plánu Olomouc vyplývá, že Olomouc patří k městům s existujícím kvalitně založeným systémem sídelní zeleně. Základ takového systému tvoří zejména

---

¹²² FOLTA, Michal. Výstavba protipovodňových opatření v Olomouci se blíží [online]. 16. června 2017. olomouc.eu, [cit. 23. března 2018]. Dostupné na: < <https://www.olomouc.eu/aktualni-informace/aktualita/21270>>

¹²³ Olomouc: Přípravné práce k II. B etapě protipovodňové ochrany začínají [online]. 30. září 2017. parlamentnilisty.cz, [cit. 23. března 2018]. Dostupné na: < <https://www.parlamentnilisty.cz/politika/obce-volicum/Olomouc-Pripravne-prace-k-II-B-etape-protipovodnove-ochrany-zacinaji-506184>>

¹²⁴ Statutární město Olomouc. Strategický plán rozvoje města Olomouce. Návrhová část. s. 43.

¹²⁵ KONEČNÝ, Pavel. Ochrana ovzduší pomůže i program udržitelné mobility [online]. 26. února 2018. olomouc.eu, [cit. 23. března 2018]. Dostupné na: < <http://www.olomouc.eu/obcan/bezpecnost/monitoring-ovzdusi/22165>>

¹²⁶ Spokojená Olomouc. Plán udržitelné městské mobility [online]. [cit. 23. března 2018]. Dostupné na: < <http://www.olomouc.dobramesta.cz/plan-udrzitelne-mestske-mobility>>

¹²⁷ KONEČNÝ, Pavel. Ochrana ovzduší pomůže i program udržitelné mobility [online]. 26. února 2018. olomouc.eu, [cit. 23. března 2018]. Dostupné na: < <http://www.olomouc.eu/obcan/bezpecnost/monitoring-ovzdusi/22165>>

¹²⁸ Zastupitelstvo města Olomouc. Opatření obecní povahy č. 1/2014 ze dne 15.9.2014. Územní plán.

parky po obvodu historického jádra města a navazující zeleň podél vodních toků. Statutární město Olomouc jako hlavní problém systému sídlení zeleně považuje v územním plánu skutečnost, že s postupným růstem města a zvyšujícím se dopravním zatížením se neustále snižuje míra propojení sídelní zeleně s nezastavěnou krajinou v jeho zázemí. V územním plánu jsou do systému sídelní zeleně zahrnuty plochy veřejné rekreace v zastavěném území, které vytvářejí podmínky pro ochranu a rozvoj stávajících a nově navrhovaných parků.¹²⁹

Podpora míry propojení sídelní zeleně je zajištěna vymezením tzv. *zeleně liniové*, která rovněž napomáhá ke zlepšení klimatických podmínek města. Je určena pro využití ve prospěch kvalitní vzrostlé zeleně, zejména alejí, stromořadí a remízů. Hlavním účelem navrženého systému sídelní zeleně v územním plánu je zajištění dostatku hodnotné zeleně uvnitř sídla pro odpočinek a relaxaci obyvatel i návštěvníků města. V systému je kladen zvláštní důraz na vymezení ploch sídelní zeleně na veřejně přístupných plochách.¹³⁰

Základem navrženého systému sídelní zeleně jsou stávající veřejně přístupné plochy parkově upravené zeleně doplněné o návrh nových parkově upravených ploch v rámci rozsáhlejších zastavitelných ploch a přestavbových území. V rámci možností je systém navržen tak, aby došlo k co největšímu vzájemnému propojení ploch veřejné zeleně. Důležitým aspektem koncepce systému sídelní zeleně je rovněž jeho propojení s neurbanizovanou krajinou umožňující různé vstupy do městského prostředí prostřednictvím veřejně přístupných ploch zeleně. Konkrétní vymezení ploch sídelní zeleně v rámci jednotlivých oblastí na území města Olomouce pak plyne z územního plánu pro konkrétní části Olomouce.¹³¹

Obecně závazný právní předpis regulující na daném území změny klimatu nebyl přijat a na odboru životního prostředí žádný takový předpis v současnosti ani není připravován.¹³²

Občané města Olomouce se o aktivitách města mohou v nejšířší míře dozvědět na internetových oficiálních stránkách města, které jsou trvalým a aktualizovaným, dostupným médiem pro širokou veřejnost, kde jsou k dispozici texty Strategického plánu, územního plánu analyticky územních podkladů města i obecně závazných vyhlášek a nařízení. Stránky města jsou přehledné.

---

¹²⁹ Zastupitelstvo města Olomouc. Opatření obecné povahy č. 1/2014 ze dne 15.9.2014. Textová část. Odůvodnění územního plánu str. 115.

¹³⁰ Tamtéž.

¹³¹ Tamtéž. s 120.

¹³² Na tuto otázku elektronickou poštou odpověděl Mgr. Vlastislav Pekárek. Magistrát města Olomouce. Odbor životního prostředí.

Vyhledávání konkrétních informací o adaptaci na změny klimatu v urbanizovaných částech města a systémy funkční zeleně bylo komplikovanější, nicméně informace o urbanizované krajině i sídelní zeleni jsou i v kontextu protipovodňových opatření ve strategických dokumentech i územním plánu zpracovány a veřejnosti na webových stránkách zpřístupněny, chybí však jakákoliv souvislost všech těchto podtémat se změnami klimatu v urbanizovaném území a potřebnou adaptací města.

4.2. Město Jeseník

Město rozlohou menší než statutární město Olomouc má pouhých 11 396 obyvatel. K dobrovolné iniciativě Paktu starostů a primátorů pro udržitelný rozvoj a klima se připojilo v roce 2012. Paktem se město Jeseník zavázalo snížit emise CO₂ a to konkrétně o 21%. Cílem Jeseníku k účasti v iniciativě je stabilizovat spotřebu paliv a energie, nakládat s odpady a zajistit celkovou udržitelnost urbanizovaných částí obce s ohledem na životní prostředí. Cílem je rovněž zlepšení života obyvatel města a rozvoj zdrojů obnovitelné energie.

Strategický dokument, přijatý v souvislosti s účastí v Paktu starostů a primátorů pro udržitelnou energii a klima je Akční plán udržitelné energetiky, tzv. *Energetický plán města* (dále jen „Energetický plán“) stanovený na dobu od roku 2012 do roku 2020. Jeseník se zaměřil zejména na hospodaření s energií uvnitř samosprávy, zvýšení nemotorové dopravy ve městě a řešení centrálního zásobování teplem a osvětlu obyvatel města.¹³³

Hlavním cílem Energetického plánu související mimo jiné se změnou klimatu je zajištění spolehlivého a hospodárneho zásobování energií a nakládání s palivy, energií a odpady v souladu s dlouhodobým udržitelným rozvojem města a regionu a životním prostředím pro udržení a zlepšování vysoké kvality života lázeňského města. Energetickým plánem Jeseník definoval budoucí záměr města podpory efektivního a hospodárneho využití energií na daném území, podpory výstavby a provozování obnovitelných a druhotných zdrojů energie a zvyšování bezpečnosti a spolehlivosti dodávek energie. Účelem zpracování Energetického plánu města je pak systematický přístup k dosahování úspor energie – snižování emisí skleníkových plynů v krátkém, středním i dlouhém období. Plán se vztahuje na město jako celek.¹³⁴

---

¹³³ Město Jeseník. *Energetický plán města 2012 - 2020* [online]. [cit. 8. dubna 2018]. s. 20. Dostupné na: <http://mycovenant.eumayors.eu/docs/seap/1340_1331824127.pdf>

¹³⁴ Tamtéž.

V souvislosti s iniciativou Paktu starostů a primátorů nebyl na území města Jeseníku přijat žádný jiný strategický dokument. Na oficiálních internetových stránkách města Jeseníku¹³⁵ není žádná informace o Paktu starostů a primátorů jako celku, kromě zápisu z usnesení Rady Jeseník o zvážení a odsouhlasení účasti v Paktu, a zmínka na stránkách není ani o aktivitách města spojených s účastí v Paktu – např. informace o Energetickém plánu města nebo závazek snížení emisí CO₂. V roce 2012 byl městem Jeseník vydán základní rozvojový dokument¹³⁶ *Strategický plán rozvoje města Jeseníku* (dále jen Strategický plán), který se mimo jiné zabývá i problematikou vodního hospodářství, přírody a krajiny a ovzduší včetně snižování emisí. Tento strategický plán předkládá plánovaný vývoj města Jeseníku v konkrétních oblastech životního prostředí i života obyvatel, avšak dané problémy nijak nespojuje i s problémem současně probíhajícími klimatickými změnami a ve svém Strategickém plánu se na konkrétní změny klimatu nesnaží žádným způsobem adaptovat.¹³⁷

Strategický plán ve svém obsahu neposkytuje žádný přehled oblastí nejcitelněji dotčených či pravděpodobně dotčených oblastí změnou klimatu tak jako strategické dokumenty v jiných městech. Město Jeseník ve svém Strategickém plánu popisuje současnou situaci a navrhuje opatření na zlepšení životního prostředí, ale ne v souvislosti se změnou klimatu. Mezi konkrétní adaptační opatření patří ochrana podzemních zdrojů a jejich rekonstrukce související především s dodávkou pitné vody. Mezi opatření Strategického plánu patří rovněž obnovení ekologické stability krajiny či péče stávajících a rozvoj nových ploch zeleně. Opatření související s ovzduším vyplývají již z účasti v Paktu starostů a primátorů a jde především o hospodaření s energií uvnitř samosprávy, zvýšení nemotorové dopravy a celková snaha o snížení emisí skleníkových plynů. Tato opatření ale nejsou v strategických dokumentech města Jeseníku spojována s problémem změn klimatu.

Co se týká obecně závazných vyhlášek či nařízení, nejsou v dohledné minulosti přijaty orgány obce žádné vyhlášky ani opatření, které by se týkaly adaptace na změny klimatu. Jak již vyplynulo ze strategických dokumentů, město Jeseník se v minulosti i v současné době přesto, že je signatářem Paktu, na adaptaci na změny klimatu aktivně obecně závaznými právními předpisy nepodílelo.

---

¹³⁵ Oficiální internetové stránky města Jeseník. [cit. 8. dubna 2018]. Dostupné na: < <https://www.jesenik.org/> >

¹³⁶ § 84 odst. 2 písm. a) zákona č. 128/2000, Sb., zákona o obcích, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁷ Město Jeseník. *Strategický plán rozvoje města Jeseníku* [online]. 2012. [cit. 8. dubna 2018]. Dostupné na: < https://www.jesenik.org/storage/mrozek/download//201406260813_sp-2012-hlavni.pdf >

V roce 2013 schválilo zastupitelstvo města formou opatření obecné povahy nový územní plán. V tomto územním plánu je specifikováno jaká veřejná zeleň se na území a kde konkrétněji se nachází a v podkapitole „*Koncepce uspořádání krajiny*“ je stanoveno, že pro ochranu charakteru krajiny, pro udržení dobré prostupnosti území a jako opatření pro zadržování vody v krajině se stanovuje, že remízky, meze, rozptýlená zeleň a drobné krajinné prvky musí být zachovávány.¹³⁸

Na plochách plnicích funkce prvků územních systémů ekologické stability nelze dle územního plánu provádět změny kultur směrem k nižšímu stupni ekologické stability, nepovolené pozemkové úpravy, odvodňování, úpravy vodních toků a nádrží, těžit nerosty nebo jinak narušovat ekologicko-stabilizační funkci těchto ploch.¹³⁹

Pro jednotlivě vymezené plochy je pak stanovena procentuálně povinnost zachování zeleně (např. v obytných plochách je to 50% zeleně, pro plochy s komerčním využitím pak 10% zeleně).¹⁴⁰

Územní plán vymezuje nezbytnost a povinnost obce zachovat veřejnou zeleň, ale dále žádným způsobem aktivně nevymezuje, jak zeleň rozšiřovat či jak ji do budoucna upravit nebo zlepšit v kontextu změn klimatu. Tento územní plán byl schválen již po účasti Jeseníku v Paktu starostů a primátorů, proto by změny klimatu měly být při schvalování opatření obecné povahy v povědomí orgánů obce a na klima by měly určitým způsobem reagovat. Nicméně, strategické dokumenty ani právně závazné předpisy, nereflektují změny klimatu a žádným způsobem se na ně nesnaží ani připravit, ani jejich dopady zmírnit.

Město Jeseník informuje své občany prostřednictvím oficiálních stránek města. Z analýzy adaptace města Jeseníku však vyplynulo, že problém adaptace na změny klimatu v urbanizovaném území se zaměřením na sídelní zeleň ve strategických dokumentech ani obecně závazných předpisech nefiguruje, což byla při analýze města Jeseník překvapující informace, vzhledem k tomu, že se město již v roce 2010 stalo jedním ze signatářů Paktu starostů a primátorů pro udržitelnou energii a klima a tedy by se jeho následná aktivita v boji proti změnám klimatu i v urbanizovaném území dala očekávat.

---

¹³⁸ Zastupitelstvo města Jeseník. Opatření obecné povahy ze dne 21. 8. 2013, ve znění pozdějších předpisů. Územní plán 2014. Textová část. s 16.

¹³⁹ Tamtéž. s 21.

¹⁴⁰ Tamtéž. s 24 – 36.

4.3. Statutární město Ostrava

Jako poslední město jsem pro účely své diplomové práce vybrala město Ostravu, jež se svou populací 300 569 obyvatel tzv. „hlavním městem“ Moravskoslezského kraje a díky své rozloze i lokalitě by se na změny klimatu v urbanizovaném území se zaměřením na funkční systémy sídelní zeleně mělo adaptovat zejména pro své stále trvající problémy se znečištěným ovzduším, které v jeho okolí neustále přetrvávají, musí adaptovat. K Paktu starostů a primátorů se Ostrava připojila roce 2011 a svůj výchozí bod zvolila rok 2000. Z průzkumů konaných v roce 2000 vyšlo, že největšími spotřebiteli energie, jakož i největším znečišťovateli ovzduší jsou stavby, služby a průmysl. Účastí v iniciativě se Ostrava zavázala k celkovému cíli snížení emisí CO₂ o 25%.¹⁴¹

Zejména díky specifickým podmínkám na území Ostrava a stále trvajícím znečištěným ovzduším je hlavně zlepšení kvality ovzduší a snížení emisí oxidu uhličitého přímo v Ostravě i jejím okolí prioritou, proto (i díky účasti v Paktu) vytvořila Akční plán zahrnující i adaptační opatření. Projekty a strategie v Akčním plánu zahrnují právě stavby – obytné i veřejné, veřejné osvětlení, další služby města – nakládání s odpady nebo pitnou vodou, dále veřejnou dopravu či zlepšení v informovanosti veřejnosti, využitím spolupráce s iniciativou Smart Cities¹⁴², a podporou aktivit a informovanosti v sektoru domácností.¹⁴³ Podstatou členství v Paktu je uskutečňovat konkrétní vybrané projekty města, které povedou ke snížení oxidu uhličitého o 25% do roku 2020.

Mezi konkrétní opatření jak oxid uhličitý snížit pak patří energetické úspory objektů, jako jsou základní a mateřské školy či obecní úřady. Mezi přijatá opatření rovněž patří zateplení budov a výměna oken ve školách, nemocnicích, budov úřadů atd. nebo vytvoření nízkoenergetických budov pro využívání volného času. Mezi další opatření města Ostrava

---

¹⁴¹ Pakt starostů a primátorů v oblasti klimatu a energetiky – Ostrava [online]. Dostupné na: <http://www.paktstarostuaprimatoru.eu/about-cz/cov-community-cz/signat-cz/action-plan-sign-cz.html?scity_id=4858>

¹⁴² Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Koncept Smart Cities*. Smart Cities „je iniciativa, která organizačně spadá pod rámec Strategického plánu energetických technologií a je zaměřena na vědu a výzkum nových technologií v energetice. Jejím cílem je podpora měst a regionů při dosahování ambiciózních cílů v oblasti snižování emisí prostřednictvím udržitelného způsobu využívání energie v oblasti dopravy, energetické účinnosti budov a využití nových energetických technologií vedoucích ke zvyšování energetické účinnosti a energetickým úsporám“. Dostupné na: <<http://www.mmr.cz/cs/Microsites/Smart-Cities/Koncept-Smart-Cities>>

¹⁴³ Pakt starostů a primátorů v oblasti klimatu a energetiky – Ostrava [online]. Dostupné na: <http://www.paktstarostuaprimatoru.eu/about-cz/cov-community-cz/signat-cz/action-plan-sign-cz.html?scity_id=4858>

přijatých v Akčním plánu se řadí taktéž ekologizaci lokálních topenišť v domácnostech – jde především o kotle a kamna, úspory v bytových domech, úspory ve veřejném osvětlení nebo ekologizace provozu – omezení výkonů příměstských autobusů a vyšší prospěch elektrické trakce městské hromadné dopravy včetně elektrobuses.¹⁴⁴

Podstatnou otázkou v souvislosti s životním prostředím a klimatem v urbanizovaném území města je systémové zvládnutí otázek spotřeby paliv a energie. Se spotřebou energie souvisí jak produkce emisí CO₂ tak náklady města a městských částí na zajištění dodávek paliv a energie. Město zpracovalo Akční plán taktéž v důsledku přistoupení města k Paktu starostů a primátorů.¹⁴⁵

Akční plán klade důraz na energetickou účinnost, minimalizaci spotřeby paliv a energie a využití obnovitelných zdrojů na území města. Akční plán udržitelné energetiky města Ostravy souvisí i s jinými faktory např. s územním plánem města – Akční plán mapuje předpokládaný rozvoj města a rozvoj v bytové zástavbě. Akční plán souvisí rovněž s již zmíněným programem ke zlepšení kvality ovzduší Moravskoslezského kraje, ve kterém je požadována integrace cílů v ochraně klimatu s cílem v ochraně ovzduší, hledání vzájemných synergií a podpora aktivit směřujících jak k ochraně klimatu, tak k ochraně ovzduší či již rovněž zmíněná spolupráce s iniciativou Smart Cities.

Dle Akčního plánu se město Ostrava zavázalo k výrobě tepla z obnovitelných zdrojů, které je předpokládáno zejména rostoucím využitím biopaliv (palivového dřeva a palet) pro vytápění domácností v souvislosti s dotačním programem Ministerstva životního prostředí a Moravskoslezského kraje¹⁴⁶ zaměřeným na podporu výměny kotlů pro vytápění domácností za modernější kotle produkující méně emisí.¹⁴⁷

Město Ostrava však aktivně reaguje na změny klimatu i jinými způsoby. Ostrava je jedním z prvních měst v České republice, která má rovněž zpracovávánu *Adaptační strategii na*

---

¹⁴⁴ Statutární město Ostrava. *Akční plán udržitelné energetiky (2020) – statutární město Ostrava* [online]. s. 13-17. Dostupné na: < http://mycovenant.eumayors.eu/docs/seap/3583_1389271923.pdf>

¹⁴⁵ Tamtéž. s. 19

¹⁴⁶ Statutární město Ostrava. *Akční plán udržitelné energetiky (2020) – statutární město Ostrava* [online]: V rámci dotací Moravskoslezského kraje a SFŽP na náhradu kotlů v domácnostech – Společný program Moravskoslezského kraje a Ministerstva životního prostředí na podporu výměny stávajících ručně plněných kotlů na tuhá paliva za nové nízkoemisní automatické kotle na uhlí, biomasu nebo uhlí a biomasu v Moravskoslezském kraji) bylo do 10/2013 vyměněno 303 kotlů na území města Ostravy, což je necelých 10% těchto kotlů na území města. Předpokládaná náhrada je až 60% těchto kotlů do roku 2020.

¹⁴⁷ Statutární město Ostrava. *Akční plán udržitelné energetiky (2020) – statutární město Ostrava* [online]. s. 70 – 80. Dostupné na: < http://mycovenant.eumayors.eu/docs/seap/3583_1389271923.pdf

dopady a rizika vyplývající ze změny klimatu (dále jen „ASDR“), která navazuje na předchozí aktivity a projekty – právě na účast v iniciativě Paktu starostů a primátorů, zpracování Akčního plánu udržitelné energetiky či aktivity vyplývající z iniciativy Smart Cities. Příprava a realizace ASDR je jednou z hlavních aktivit Strategického plánu rozvoje města Ostravy na období od roku 2017 do 2023.¹⁴⁸ Obsahuje konkrétní opatření vybraná podle zvláštních podmínek a potenciálních problémových nebo rizikových míst ve městě. Opatření umožní se těmto problémům a rizikům vhodně přizpůsobit.¹⁴⁹

ADSR vychází z celorepublikové Adaptační strategie a jejích navrhovaných řešení na změny klimatu v urbanizovaném území i částech sídelní zeleně, přičemž vychází z konkrétní situace a podmínek ve městě Ostrava. ASDR zahrnuje i sociodemografickou a socioekonomickou analýzu Ostravy s ohledem na klimatické změny. Sociodemografická a socioekonomická struktura města je důležitá pro veškeré úvahy o projevech a dopadech klimatických změn v zastavěných částech území a rovněž o možnostech a limitech adaptačních opatření, kterými by se důsledky těchto změn měly mírnit. Ostrava je svou rozlohou i reliéfem, včetně vnitřní členitosti, rozmanitým městem, v němž se změny klimatu budou projevovat rozlišně. V Ostravě hraje roli i fakt, že se nemění pouze klima, ale v důsledku takových změn i město samotné.¹⁵⁰

ADSR rovněž upravuje sídelní zeleň v urbanizované krajině města. Sídelní a městská zeleň vytváří hlavní ekosystémové prvky města. Její funkce je rekreační, environmentální a ekonomická. Zeleň díky svým regulačním a kulturním, ale také ekonomickým benefitům přispívá ke zlepšení kvality života ve městě, proto je nezbytné se stavem zeleně ve městě zabývat a s ohledem na klimatické změny jej řešit. Na území města Ostrava se nachází vysoký podíl zeleně, který poskytuje městu řadu regulačních ekosystémových služeb.

Ekologicky nejstabilnější porosty s nejvyšším potenciálem poskytovat ekosystémové služby se nachází v chráněných územích. Ty na území města tvoří především fragmenty lužních lesů v blízkosti nejvýznamnějších vodních toků Odry, Ostravice a Opavy. Rekreační potenciál těchto chráněných území není rovnoměrně využit a potýká se s dalšími problémy, např. s turismem. Ostravská zeleň je schopna vázat více jak 807 tisíc tun oxidu uhličitého, zachytit ročně až 215 tisíc tun polétavého prachu a v biomase zadržet téměř 540 tisíc m³ vody. Nicméně

---

¹⁴⁸ Statutární město Ostrava. *Adaptační strategie statutárního města Ostravy na dopady a rizika vyplývající ze změny klimatu* [online]. s. 12.

¹⁴⁹ Tamtéž. s. 16.

¹⁵⁰ Tamtéž s. 36.

však i přes velký podíl městské zeleně je její kvalita velmi rozdílná a často se jedná o plochy veřejnosti nepřístupné, případně nedostatečně využitě.¹⁵¹

V Ostravě žije více jak 56 tisíc občanů žijících v objektech hromadného bydlení, kteří mají zhoršenou dostupnost veřejné zeleně – což je 300 až 500m vzdálenosti od místa bydliště a téměř 19 tisíc obyvatel s docházkovou vzdáleností větší než 500m. Tito obyvatelé jsou tak limitováni ve využívání benefitů, které jim městská zeleň potenciálně nabízí a eliminují její vliv na lidské zdraví. ASDR pak definuje nejhůře dostupnou veřejnou zeleň v jednotlivých městských obvodech, kde je nutné zvyšovat podíl a kvalitu veřejně dostupné zeleně a zvýšit tak kvalitu života tamních obyvatel.¹⁵²

ASDR vyhodnotila nejrizikovější faktory změn klimatu a oblastí, ve kterých se změna nejvíce projeví – jako např. eroze a degradace zemědělské půdy vlivem přívalových srážek, narušení vodních zdrojů, zhoršení kvality povrchových vod, doprava a vytápění jako zdroj skleníkových plynů či zhoršení životních podmínek vlivem zvýšených teplot. Aktuální hodnocení zranitelnosti, dopadů a rizik bylo provedeno právě v jednotlivých zájmových oblastech, které vycházely z Adaptační strategie ČR a následně byly upraveny pro potřeby města Ostravy.

Hlavními cíli takového hodnocení na území statutárního města Ostravy byla identifikace nejzranitelnějších oblastí a lokalit v řešeném území města Ostravy. ADSR analyzuje současnou situaci v každé z jednotlivých zájmových oblastí a navrhuje konkrétní řešení. V oblasti sídelní zeleně vyhodnotila jako nejrizikovější faktory nevhodný management veřejné zeleně jako např. sekání travních porostů či ořez, teplotní a vodní stres způsobující nižší obranyschopnost zeleně, zintenzivnění projevu tepelného ostrova města, zhoršení kvality ovzduší aj.¹⁵³

ADSR jako adaptační řešení navrhuje především zachování co největších ploch sídelní zeleně, stejně jako v budoucnu zajištění její nové výstavby. Dalším řešením je zlepšení managementu sídelní zeleně tak, aby docházelo k řádné péči a jejímu rozvoji. ADSR klade důraz rovněž na environmentální vzdělávání, které napomáhá obyvatelům města k pochopení přírodních procesů a zapojení veřejnosti do debaty o veřejném prostoru, které výrazně zvyšuje kvalitu života ve městě.¹⁵⁴

---

¹⁵¹ Tamtéž.

¹⁵² Tamtéž. s 105 – 107.

¹⁵³ Statutární město Ostrava. *Adaptační strategie statutárního města Ostravy na dopady a rizika vyplývající ze změny klimatu* [online]. s. 107.

¹⁵⁴ Statutární město Ostrava. *Adaptační strategie statutárního města Ostravy na dopady a rizika vyplývající ze změny klimatu* [online]. s. 96 – 99.

Z výše uvedeného vyplývá, že Ostrava je ze tří mnou vybraných měst neaktivnější v oblasti životního prostředí obecně i v adaptaci na změny klimatu. Kromě důsledných strategických dokumentů, které se na změny (rovněž i v souvislosti s účastí v Paktu) snaží co nejefektivněji regulovat, lze jmenovat i obecně závaznou vyhlášku města, která souvisí především se znečištěným ovzduším na území, ale lze na ně pohlížet i v kontextu změn klimatu, neboť tato témata spolu úzce souvisí. Obecně závazná vyhláška č. 14/2016, kterou se stanovuje zákaz spalování suchého rostlinného materiálu na území města, zakazuje v otevřených ohništích spalovat suchý rostlinný materiál za účelem jeho odstranění.¹⁵⁵

V územním plánu, který byl schválen v roce 2014 a je mnohem rozsáhlejší, než územní plán Jeseníku je rovněž jako v předchozích územních plánech definována stávající zeleň na území. Cílem územního plánu je podporovat vytváření spojitě soustavy zeleně propojující sídlo příměstskou volnou krajinou zejména v plochách lesů, krajinné zeleně a parků, jakož i v plochách určených pro bydlení, občanské vybavení, volnočasové aktivity a sport. V územním plánu Ostravy jsou dále regulovány způsoby přípustného využití krajinné zeleně. Urbanistická koncepce územního plánu spočívá v realizaci výsadby zeleně s přirozenou skladbou dřevin, zamezení aktivitám s negativním dopadem na oblasti cenné pro ochranu přírody a krajiny a při budoucích návrzích staveb a souborů staveb včetně dopravní a technické infrastruktury respektovat kvalitní plochy zeleně.¹⁵⁶

Ze tří analyzovaných měst je Ostrava taktéž v informování veřejnosti neaktivnější. Dostupné jsou všechny informace týkající se změn klimatu, město Ostrava má dokonce samostatnou internetovou stránku zdravaova.cz, jejíž velkou částí jsou právě aktivity města Ostrava v boji proti změnám klimatu i v urbanizovaných územích. Ostrava nejrozsáhleji řeší problém se znečištěným ovzduším, proto opatření přijatá na daném území souvisí především s touto problematikou, nicméně emise skleníkových plynů jsou výrazným původcem změn klimatu v urbanizovaném území a statutární město Ostrava se na ně adekvátně adaptuje.

---

¹⁵⁵ Zastupitelstvo města Ostravy. Obecně závazná vyhláška č. 14/2016, kterou se stanovuje zákaz spalování suchého rostlinného materiálu na území města. 14.12.2016

¹⁵⁶ Magistrát města Ostravy. Opatření obecné povahy ze dne 21.5.2014 ve znění pozdějších předpisů. *Územní plán*. s. 115-116.

Závěr

Cílem diplomové práce bylo odpovědět na výzkumnou otázku *„Jaké právní nástroje mají obce v ČR k dispozici pro adaptaci na klimatické změny v urbanizované krajině se zaměřením na vytváření funkčně propojených systémů sídelní zeleně a jak tyto nástroje s cílem adaptace na klimatické změny využívají tři konkrétní města, a to Olomouc, Jeseník a Ostrava“* a tento problém následně analyzovat ve třech konkrétních městech na území ČR a danou situaci v jednotlivých městech porovnat.

V diplomové práci je poskytnut přehled mezinárodní, evropské i vnitrostátní úpravy změn klimatu, ze které daná řešení vyplývají pro Českou Republiku. Změny klimatu ovlivňují mnohé oblasti životního prostředí i hospodářství a je nezbytné, aby nejen celorepubliková úprava ale i konkrétní obce a města navrhovanými řešeními na změny globálního klimatu reagovaly a udělaly vše proto, aby současná situace byla stabilizována a dopady změn nebyly ještě více negativní. Diplomová práce je zaměřena na roli obcí a měst při adaptaci na změny klimatu v urbanizovaném území se zaměřením na vytváření funkčních systémů sídelní zeleně.

Z výše uvedeného vyplývá, že v současnosti existuje několik právních nástrojů, jak se obce či města na změny klimatu v urbanizovaném území se zaměřením na vytváření funkčních systémů zeleně mohou adaptovat, jako jsou např. strategické dokumenty, územní plán, obecně závazné vyhlášky aj., jenž byly podrobněji rozebrány ve třetí kapitole. Jde o právní nástroje, kterými daná obec či město reguluje úpravu na svém území – reguluje své urbanizované území i částí sídelní zeleně a určuje, zda daná úprava zohlední potřebná adaptační opatření na změny klimatu – přehled konkrétních nástrojů poskytuje třetí kapitola této práce.

Kromě samotné regulace mají obce a města i další možnosti, jak se na změny klimatu připravovat a adaptovat. Jednou z takových možností je dobrovolné připojení k iniciativám jako je Pakt starostů a primátorů pro udržitelnou energii a klima, který obcím i městům poskytuje pomoc v efektivnímu boji proti změnám klimatu. Jde o projekt výhodný pro obce či města ve všech směrech a s reálným potenciálem dané konkrétní nástroje právní adaptace na změny klimatu uplatnit v praxi. Je však i na uvážení konkrétních obcí, pokud se pro účast v iniciativě rozhodnou, jak tento potenciál využijí a zpracují tak, aby bylo co nejefektivněji dosaženo jeho cílů a účelu.

Adaptace na změny klimatu v urbanizovaných územích a částech sídelní zeleně byla analyzována ve třech městech na území ČR – v Olomouci, Jeseníku a Ostravě. Cílem analýzy

v těchto městech bylo analyzovat, zda a jakým způsobem tato konkrétní tři města regulují změny klimatu v urbanizovaných částech svých území, jaké právní nástroje pro adaptaci využívají a zda jsou účastníky dobrovolné iniciativy Paktu starostů a primátorů pro udržitelnou energii a klima. Cílem analýzy bylo rovněž poskytnout přehled o tom, jak daná konkrétní města informují své občany o probíhajících změnách klimatu a potřebných adaptačních opatřeních v analyzované oblasti urbanizovaného území se zaměřením na sídelní zeleň.

Z provedené analýzy vyplývá, že vybraná města se konkrétními adaptačními opatřeními na změny klimatu nezabývají natolik, aby na případně negativní dopady byla připravena. Regulace urbanizovaného území i sídelní zeleně se v úpravě měst objevuje i v plánovacích strategických dokumentech i v územním plánu, avšak tato regulace není spojována s aktuálním problémem změn klimatu a tato města nebudou na změny klimatu vhodně připravena.

Právních nástrojů, jak se na změny klimatu v urbanizovaných územích se zaměřením na vytváření funkčních systému sídelní zeleně existuje v současnosti mnoho. Rovněž strategické dokumenty na mezinárodní, evropské i vnitrostátní úrovni poskytují mnoho „návodů“ a řešení, jak se na negativní dopady na obecní úrovni připravit. Přesto však z pracovní hypotézy vyplynulo, že především město Jeseník a Olomouc se momentálně tímto problémem nezabývají a na změny klimatu se v urbanizovaném území a částech sídelní zeleně neadaptují.

Statutární město Olomouc zaměřilo svou pozornost, hlavně z důvodu protékání řeky Moravy územím, na protipovodňová opatření, ve kterých reflektuje adaptační opatření týkající se zejména vody a vodního hospodářství, ale i s tím spojená témata zeleně a podpory ekologické stability. Opatření jsou zaměřena na větší propojení existující krajinné zeleně na území či na novou výstavbu zeleně v kontextu protipovodňových opatření. Nicméně, žádné z těchto opatření nejsou spojována s tématem změn klimatu. Magistrát města Olomouce po dotázání na právní úpravu na území města týkající se změn klimatu, odpověděl negativně, že odboru životního prostředí není známo, že by kdy byly obecně závazné vyhlášky nebo nařízení regulující změny klimatu přijaty a ani se v současnosti nic podobného neplánuje.

Město Jeseník dopadlo v analýze třech měst nejhůře. Přesto, že je toto město signatářem iniciativy Paktu starostů a primátorů pro udržitelnou energii a klima, v rámci své účasti v iniciativě přijalo strategický dokument týkající se pouze udržitelné energie. Jiný specifický dokument zabývající se přehledem citelně změnou klimatu zasažených oblastí přijat nebyl. Z účasti v Paktu v kontextu změn klimatu v urbanizovaných územích se zaměřením na sídelní zeleň

nevyplývala pro město žádná pozitiva či usnadnění adaptace na změny klimatu ve městě. V roce 2012 byl schválen Strategický plán plánovaného vývoje města Jeseníku, ale problémy změn klimatu a povinnost se na takové změny adaptovat ve Strategickém plánu nejsou vůbec zpracovány. Téma změn klimatu je zcela opomenuto i ve strategickém dokumentu.

Jeseník se ani ve svém územním plánu nevěnuje koncepci urbanizované krajiny a sídelní zeleně v kontextu změn klimatu. Stávající zeleň i podmínky pro její zachování jsou v územním plánu vymezeny, ale do budoucna žádná opatření, městem připravovaná či zamýšlená, adaptující město Jeseník na změny klimatu nevyplývají, což je dle mého názoru velký problém a Jeseník nebude celkovým změnám klimatu schopen čelit.

Statutární město Ostrava naopak v analýze adaptace na změny klimatu v urbanizovaných územích se zaměřením na vytváření funkčních systémů sídelní zeleně dopadlo nejlépe. Zejména vzhledem ke svému stálému problému se znečištěným ovzduším vyniká svým pozitivním přístupem a enormní snahou současnou situaci rizikových faktorů – emise skleníkových plynů způsobené průmyslem, ale i domácnostmi, dopravou, degradací území atd., co nejefektivněji řešit, a to nejen teoreticky, ale i prakticky¹⁵⁷ a z celkového přístupu města vyplývá uvědomění daný problém změn klimatu efektivně řešit. Aktivní snaha a konkrétní adaptační opatření zejména ve strategických dokumentech, budou do budoucna vést ke kvalitnějšímu životnímu prostředí v urbanizované krajině.

Všechna tři města informují své občany prostřednictvím webových stránek města. Olomouc ani Jeseník však své občany o probíhajících změnách klimatu na internetových stránkách neinformují ani nenavrhují, jak se v budoucnu budou na negativní dopady adaptovat. Město Ostrava spravuje internetovou stránkou zabývající se „pouze“ životním prostředím, na které jsou občanům města mj. zpřístupněny informace týkající se adaptace na změny klimatu i v urbanizovaném území a částech sídelní zeleně.

Důsledná iniciativa obcí i měst je naléhavá a je potřebné, aby i do budoucna stále vzrůstala a přinášela pro životní prostředí i život obyvatel pozitivní změny. Zastavěná část území obce v propojení s okolní krajinou přispívá k zlepšení klimatických podmínek zastavěných ploch obce a zvyšuje ochranu krajinné zeleně. Obce i města by měla být více aktivní v adaptaci na

---

¹⁵⁷ Např. v roce 2015 byla i v Moravskoslezském kraji zahájena tzv. „kotlíková revoluce“, díky které dochází k výměně kotlů v domácnostech za nové a nízko emisní, a to v rámci kotlíkových dotací – občan tak může vyměnit svůj kotel za nový, aniž by musel předem do výměny investovat svoje peníze (BRABEC, Richard. *Kotlíková revoluce. Čistý vzduch pro Moravskoslezský kraj*. 13. března 2018. s 5.)

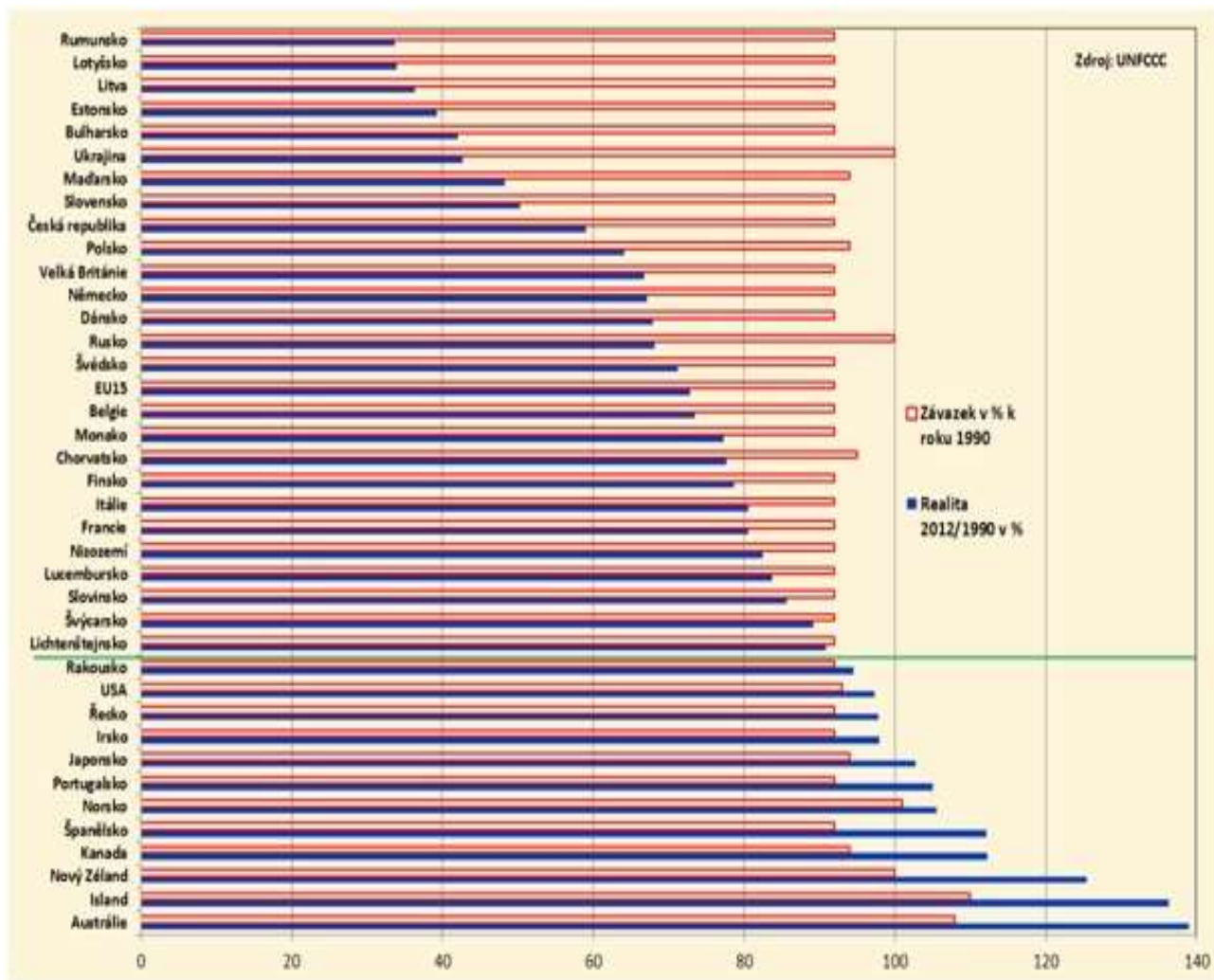
změny klimatu v těchto oblastech, aby byla v budoucnu připravena takovým změnám čelit a aby jejich aktivita zajistila lepší životní prostředí, zmírnila negativní dopady změn globálního klimatu, stabilizovala situaci a zlepšila život místních obyvatel. Prioritou obcí i měst by mělo být urbanizovanou krajinu v udržitelné míře zachovat a rozvíjet tak, aby sídelní zeleň stále vzrůstala i v zastavěných oblastech a v kontextu změn klimatu své území před takovými změnami bránit.

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Porovnání závazků jednotlivých zemí z roku 1990 a skutečná změna emisí v roce 2012
- Příloha č. 2 Tabulka srovnání měst Ostravy, Olomouce a Jeseníku a jejich adaptace na změny klimatu

Příloha č. 1

Porovnání závazků jednotlivých zemí z roku 1990 a skutečná změna emisí v roce 2012

Zdroj: *Jedni emise snižují, druzí jich vypouštějí stále více. Pařížská konference a 10 let s Kjótským protokolem* [online]. parlamentnilisty.cz, 8. prosince 2015

Příloha č. 2

Tabulka srovnání měst Ostravy, Olomouce a Jeseníku a jejich adaptace na změny klimatu

	OSTRAVA	JESENÍK	OLOMOUC
Rozloha	214km ²	38,22 km ²	103,4 km ²
Počet obyvatel	292 000	11 396	100 378
Rozsah působnosti	Statutární město	Obec s rozšířenou působností	Statutární město
Územní plán	2014	2013	2014
Jednotlivá opatření města v urbanizované krajině i částech sídelní zeleně v kontextu změn klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • podpora revitalizace koryt vodních toků • výstavba retenčních nádrží • zamezení výstavby v záplavových oblastech • nastavení optimálních podmínek hospodaření v krajině • revitalizace sídelní zeleně • snížení emisí o 25% • energetické úspory objektů • ekologizace lokálních topenišť v domácnostech 	<ul style="list-style-type: none"> • ochrana podzemních zdrojů pitné vody a jejich rekonstrukce • obnovení ekologické stability krajiny • snížení emisí o 21% • hospodaření s energií uvnitř samosprávy zvýšení nemotorové dopravy 	<ul style="list-style-type: none"> • protipovodňová ochrana města • realizace postupů na zadržování a vsakování v urbanizovaném území města • rozvoj a zkvalitňování veřejných prostranství • vytváření funkčního a kvalitně projektovaného městského prostoru • propojení sídelné zeleně a přírodní krajiny • udržitelná mobilita
Účast v Paktu starostů a primátor pro udržitelnou energii a klima	Ano	Ano	Ne

Strategické dokumenty	<ul style="list-style-type: none"> • Akční plán udržitelné energetiky • Adaptační strategie na dopady a rizika vyplývající ze změn klimatu 	<ul style="list-style-type: none"> • Energetický plán města • Strategický plán města jeseníku 	<ul style="list-style-type: none"> • Strategický plán rozvoje města Olomouce
Další iniciativa obce týkající se životního prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • Smart Cities 		<ul style="list-style-type: none"> • Systém řízení kvality ovzduší města Olomouce

Seznam použité literatury a pramenů

Odborné publikace

- ACOT, Pascal. Historie a změny klimatu. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 2005. 8 s.
- BARROS, Vicente. *Globální změna klimatu*. 1. vydání. Praha: Mladá Fronta, 2006. 29 s.
- HOLLO, Erkki, KULOVESI, Kati, MEHLING, Michael. (Eds.) *Climate Change and the Law*. Springer Netherlands, 2013. 57 s.
- JANČÁŘOVÁ, Ilona a kol. *Právo životního prostředí: Zvláštní část*. 1. vydání. Brno: Vydavatelství Masarykovy Univerzity, 2016. 64-87 s.
- RUPPEL, Oliver, ROSCHMANN, Christian, RUPPEL-SCHLICHTING, Katharina. *Climate Change: International Law and Global Governance*. Baden-Baden, 2013. 115 s.
- MAZANCOVÁ, Eva. Adaptace na klimatické změny z pohledu právních nástrojů ochrany přírody a krajiny. In DAMOHORSKÝ, Milan, FRANKOVÁ, Martina, SOBOTKA, Michal. *Půda, voda, Krajina. Adaptace na změny klimatu z pohledu práva*. Beroun: Eva Rozkotová, 2017, 75 s.
- BRŤKOVÁ, Adéla. Koncepční nástroje v oblasti adaptace na klimatické změny. In DAMOHORSKÝ, Milan, FRANKOVÁ, Martina, SOBOTKA, Michal. *Půda, voda, Krajina. Adaptace na změny klimatu z pohledu práva*. Beroun: Eva Rozkotová, 2017, 10 s.
- PEKÁREK, Marek., PRŮCHOVÁ, Ivana. Pozemkové právo, Masarykova univerzita, Brno, 2003, 281 s.
- TICHÝ, Luboš. In TICHÝ, Luboš a kol. (ed.). *Evropské právo. 5. přepracované vydání*. Praha: C.H.Beck, 2014, 208 s.
- WOKOUN, René. Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Praha: Linde, 2008. 40 s.
- BAHÝLOVÁ, Lenka. In PRŮCHOVÁ, Ivana a kol. *Stavební zákon a ochrana životního prostředí*. Brno: Masarykova Univerzita, 2011. 179 s.

- DIENTSBIER Filip. In DIENTSBIER, Filip, SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga. *Správní právo zvláštní část (vybrané kapitoly)*. Praha: Leges, 2011, 202 s.
- POTĚŠÍL, Lukáš, ROZTOČIL, Aleš, HRŮŠOVÁ, Klára a kol. *Stavební zákon - online komentář*. 5. vydání. 4. aktualizace. Praha: C. H. Beck, 4/2015.
- PRŮCHOVÁ, Ivana, PRŮCHA, Petr. In PRŮCHOVÁ, Ivana a kol. *Stavební zákon a ochrana životního prostředí*. Brno: Masarykova Univerzita, 2011, 86 s.
- KOPECKÝ, Martin, PRŮCHA, Petr, HAVLAN, Petr a kol. *Zákon o obcích. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 22 s.
- VOMÁČKA, Vojtěch, KNOTEK, Jaroslav, KONEČNÁ, Michaela a kol. *Zákon o ochraně přírody a krajiny*, 1. vydání. Praha: 2018, 2 s.

Právní předpisy

- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů.
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb, Ústava ČR.
- Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 139/2002 Sb. o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 500/2006 Sb. ke stavebnímu zákonu § 26 zák. č. 183/2006 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů.
- Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Pařížské dohody, přijaté v Paříži dne 12. prosince 2015 č. 64/2017 Sb. m. s.
- *Evropská úmluva o krajině*. 12/2017 Sb. m. s.
- *Smlouva o fungování Evropské unie* ze dne 26. října 2012. Úřední věstník C 326, 26/10/2012 S. 0001 – 0390.

- Evropský parlament a Rada. *Směrnice o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES*. 13. října 2003. 2003/87/ES
- Evropský parlament a Rada. *Návrh nařízení o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 pro potřeby odolné energetické unie a za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013 o mechanismu monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů a podávání dalších informací vztahujících se ke změně klimatu*. 20.7.2016. COM(2016) 482 final
- Evropský parlament a Rada. *Návrh nařízení o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 525/2013 o mechanismu monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů a podávání dalších informací vztahujících se ke změně klimatu*. 20.7.2016. COM(2016) 479 final
- Vyhláška č. 192 / 2013, o stanovení formulářů žádostí o přidělení povolenek pro provozovatele letadla a o vydání povolení k emisím skleníkových plynů.
- Zákon č. 73/2012 Sb, o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o fluorovaných skleníkových plynech, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 85/2012 Sb., o ukládání oxidu uhličitého do přírodních horninových struktur a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zastupitelstvo města Olomouc. Opatření obecné povahy č. 1/2014 ze dne 15.9.2014. *Územní plán*.
- Zastupitelstvo města Jeseník. Opatření obecné povahy ze dne 21. 8. 2013, ve znění pozdějších předpisů. *Územní plán*.
- Obecně závazná vyhláška č. 14/2016, kterou se stanovuje zákaz spalování suchého rostlinného materiálu na území města.
- Magistrát města Ostravy. Opatření obecné povahy ze dne 21.5.2014 ve znění pozdějších předpisů. *Územní plán*.

Strategické dokumenty

- Intergovernmental Panel on Climate Change. *The Fifth Assessment Report* [online]. ipcc.ch, [cit. 2 února 2018]. Dostupné na < <http://www.ipcc.ch/report/ar5/index.shtml>>
- *Rámcová úmluva OSN o změně klimatu* [online]. mzp.cz, [cit. 10. února 2018]. Dostupné na: https://www.mzp.cz/cz/ramcova_umluva_osn_zmena_klimatu
- Ministerstvo životního prostředí. *Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu* [online]. mzp.cz, [cit. 10. února 2018]. Dostupné na: < https://www.mzp.cz/cz/kjotsky_protokol>
- *Kjótský protokol*. [online] Čl. 3. Dostupné na: < [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/kjotsky_protokol/\\$FILE/OMV-cesky_protokol-20081120.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/kjotsky_protokol/$FILE/OMV-cesky_protokol-20081120.pdf)>
- Ministerstvo životního prostředí. *Pařížská dohoda* [online]. mzp.cz, [cit. 10. února 2018]. Dostupné na: < https://www.mzp.cz/cz/parizska_dohoda>
- *Pařížská dohoda* [online]. Čl. 2. s 2. Dostupné na: < [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/parizska_dohoda/\\$FILE/OEOK-Cesky_preklad_dohody-20160419.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/parizska_dohoda/$FILE/OEOK-Cesky_preklad_dohody-20160419.pdf)>
- Council of Europe - Výbor ministrů. *Doporučení ministrů členskými zemím o pokynech pro implementaci Evropské úmluvy o krajině*. 6. února 2008. CM/Rec(2008)3
- Komise Evropských společenství. *Zelená kniha - Přizpůsobení se změně klimatu v Evropě – možnosti pro postup EU*. KOM(2007) 354. 29.6.2007, Brusel
- Komise evropských společenství. *Bílá kniha – Přizpůsobení se změně klimatu: směřování k evropskému akčnímu rámci*. KOM(2009) 147. 1.4. 2009, Brusel
- Ministerstvo životního prostředí. *Adaptace na změnu klimatu* [online]. mzp.cz, [cit. 10. února 2018]. Dostupné na: < https://www.mzp.cz/cz/adaptace_na_zmenu_klimatu>
- Ministerstvo životního prostředí. *Národní akční plán adaptace na změnu klimatu* [online]. mzp.cz, [cit. 10. února 2018]. Dostupné na: < https://www.mzp.cz/cz/narodni_akcni_plan_zmena_klimatu>
- Ministerstvo životního prostředí. *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR* [online]. s 24. Dostupné na: < [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/\\$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie-20151029.pdf)>

- Ministerstvo pro místní rozvoj. *Politika územního rozvoje České republiky ve znění Aktualizace č. 1* [online]. s. 13 – 14. Dostupné na: < http://www.mmr.cz/getmedia/1d20147b-d68b-4493-892e-9fed76debd28/2015_IV_22_pravni_stav_apur.pdf?ext=.pdf>
- Ministerstvo životního prostředí. *Státní politika životního prostředí ČR* [online]. Dostupné na: < https://www.mzp.cz/cz/statni_politika_zivotniho_prostredi>
- Ministerstvo životního prostředí. *Pakt starostů a primátorů pro udržitelnou energii a klima* [online]. Dostupné na: https://www.mzp.cz/cz/pakt_starostu_a_primatoru>
- *Pakt starostů a primátorů v oblasti klimatu a energetik* [online]. Dostupné na: <<http://www.paktstarostuaprimatoru.eu/about-cz/cov-initiative-cz/obj-scope-cz.html>>
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Koncept Smart Cities*. Praha.
- Pakt starostů a primátorů v oblasti klimatu a energetiky – Ostrava [online]. Dostupné na: < http://www.paktstarostuaprimatoru.eu/about-cz/cov-community-cz/signat-cz/action-plan-sign-cz.html?scity_id=4858>
- Kancelář Paktu starostů a primátorů. *Pokyny pro podávání zpráv k Akčnímu plánu pro udržitelnou energii a monitorování* [online]. 2014. [cit. 5. března 2018]. Dostupné na: < [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/pakt_starostu_a_primatoru/\\$FILE/SOPSPZ-reporting_guidelines-20151217.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/pakt_starostu_a_primatoru/$FILE/SOPSPZ-reporting_guidelines-20151217.pdf)>
- Ministerstvo pro místní rozvoj. *Program rozvoje obce*. [cit. 12. července 2018]. Dostupné na: < <https://www.mmr.cz/getmedia/75e1aabc-739b-4844-8f8b-fe77488c215e/Program-rozvoje-obce-letak.pdf>>
- Statutární město Ostrava. *Akční plán udržitelné energetiky (2020) – statutární město Ostrava* [online]. s. 13-17. Dostupné na: < http://mycovenant.eumayors.eu/docs/seap/3583_1389271923.pdf>
- Statutární město Ostrava. *Adaptační strategie statutárního města Ostravy na dopady a rizika vyplývající ze změny klimatu* [online]. s. 80 – 89. Dostupné na: < <http://zdravaova.cz/wp-content/uploads/2017/10/AS-Ostrava-Analytick%C3%A1-%C4%8D%C3%A1st-plus-pocitov%C3%A1-mapa-a-zranitelnost-minimal.pdf>>
- Město Jeseník. *Energetický plán města 2012 - 2020* [online]. [cit. 8. dubna 2018]. s. 20. Dostupné na: < http://mycovenant.eumayors.eu/docs/seap/1340_1331824127.pdf>

- Evropská komise. Adaptační strategie EU [online]. COM(2013) 216 final. 4. s. Dostupné na:
[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zelená_kniha_problematice/\\$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie_EU-20130806.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zelená_kniha_problematice/$FILE/OEOK-Adaptacni_strategie_EU-20130806.pdf)>
- Statutární město Olomouc. *Strategický plán rozvoje města Olomouce*. Návrhová část. s. 43.
- Spokojená Olomouc. *Plán udržitelné městské mobility* [online]. [cit. 23. března 2018]. Dostupné na: < <http://www.olomouc.dobramesta.cz/plan-udrzitelne-mestske-mobility>>
- Město Jeseník. *Strategický plán rozvoje města Jeseníku* [online]. 2012. [cit. 8. dubna 2018]. Dostupné na: < https://www.jesenik.org/storage/mrozek/download//201406260813_sp-2012-hlavni.pdf>
- Úřad vlády ČR. *Evropa 2020* [online]. vlada.cz, [cit. 19. dubna 2018]. Dostupné na: < <https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/cr/eu-2020-a-cr-78696/>>
- Evropská komise. *Zelená kniha. Rámec politiky pro klima a energetiku do roku 2030*. 27.3.2013. COM(2013) 169 final
- Ministerstvo životního prostředí. *Místní agenda 21*. [cit. 12. července 2018]. Dostupné na: < https://www.mzp.cz/cz/mistni_agenda_21

Internetové zdroje

- Infolist. *Když klima není prima. Jak připravit sebe a rozvojový svět na změnu klimatu* [online]. 10. října 2017. zmenaklimatu.cz, [cit. 10. března 2018]. Dostupné na: http://www.zmenaklimatu.cz/images/infolist_prima_klima_www_final.pdf
- *Mitigace a adaptační možnosti na změnu klimatu pro ČR* [online]. klimatickazmena.cz, [cit. 15. dubna 2018]. Dostupné na: < <http://www.klimatickazmena.cz/cs/vse-o-klimaticke-zmene/mitigace-a-adaptacni-moznosti-na-zmenu-klimatu-pro-cr/>>
- Evropská komise. *Příčiny změny klimatu* [online]. ec.europa.eu, [cit. 2. února 2018]. Dostupné na < https://ec.europa.eu/clima/change/causes_cs>
- European Commission. *Financing Adaptation* [online]. ec.europa.eu, [cit. 20. dubna 2018]. Dostupné na: < https://ec.europa.eu/clima/policies/adaptation/financing_en>

- *Co je globální změna klimatu?* [online]. zmenaklimatu.cz, [cit. 2. února 2018]. Dostupné na: < <http://www.zmenaklimatu.cz/cz/fakta/zmena-klimatu>>
- KUTÍLEK, Miroslav. *Globální oteplování* [online]. rvp.cz, [cit. 5. února 2018]. Dostupné na: < <https://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/140/GLOBALNI-OTEPLOVANI-A-KLIMATICKE-ZMENY-V-MINULOSTI.html>>
- BERÁNEK, Jan. *Globální oteplování* [online]. sedmagenerace.cz, [cit. 5. února 2018]. Dostupné na: < <http://www.sedmagenerace.cz/text/detail/globalni-oteplovani>>
- KOTECKÝ, Vojtěch. *Sedm klimatických hříchů* [online]. sedmagenerace.cz, [cit. 5. února 2018]. Dostupné na: < <http://www.sedmagenerace.cz/text/detail/sedm-klimatickych-hrichu>>
- TOLASZ, Radim. *Jedni emise snižují, druzí jich vypouštějí stále více. Pařížská konference a 10 let s Kjótským protokolem* [online]. parlamentnilisty.cz, 8. prosince 2015 [cit. 12. února 2018]. Dostupné na: < <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/nazory-a-petice/Radim-Tolasz-Jedni-emise-snizuji-druzi-jich-vypousteji-stale-vice-411461>>
- *Klimatická dohoda z Paříže* [online]. euroactiv.cz, 21. listopadu 2016 [cit. 12. února 2018]. Dostupné na: < <http://euractiv.cz/factsheet/klima-a-zivotni-prostredi/klimaticka-konference-v-parizi-2015-cop21-000137/>>
- FOLTA, Michal. *Výstavba protipovodňových opatření v Olomouci se blíží* [online]. 16. června 2017. olomouc.eu, [cit. 23. března 2018]. Dostupné na: < <https://www.olomouc.eu/aktualni-informace/aktuality/21270>>
- *Olomouc: Přípravné práce k II. B etapě protipovodňové ochrany začínají* [online]. 30. září 2017. parlamentnilisty.cz, [cit. 23. března 2018]. Dostupné na: < <https://www.parlamentnilisty.cz/politika/obce-volicum/Olomouc-Pripravne-prace-k-II-B-etape-protipovodnove-ochrany-zacinaji-506184>>
- KONEČNÝ, Pavel. *Ochraně ovzduší pomůže i program udržitelné mobility* [online]. 26. února 2018. olomouc.eu, [cit. 23. března 2018]. Dostupné na: < <http://www.olomouc.eu/obcan/bezpecnost/monitoring-ovzdusi/22165>>
- FOLTA, Michal. *Povodně z pohledu ochrany životního prostředí* [online]. 12. března 2018. protipovodnovaopatreni.olomouc.eu, [cit. 23. března 2018]. Dostupné na: < <http://protipovodnovaopatreni.olomouc.eu/soucasna-etapa/zivotni-prostredi>>
- *Oficiální internetové stránky města Jeseník*. Dostupné na: < <https://www.jesenik.org/>>

- Oficiální internetové stránky města Olomouc. Dostupné na: < <http://www.olomouc.eu/portal/aktuality>>
- Oficiální internetové stránky města Ostrava. Dostupné na: < <http://www.ostrava.cz/cs>>

Judikatura

- Rozsudek NSS ze dne 18. 1. 2011, č. j. 1 Ao 2/2010-185 (územní plán obce Moravany)
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2006, č. j. 1 Ao 1/2006-74, publ. pod č. 968/2006 Sb. NSS
- Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 2. 2015, č. j. 63 A 12/2014 – 167

Články v odborných časopisech

- MACKOVIČ, Vladimír. Plochy zeleně v územním plánu. *Urbanismus a územní rozvoj*, 2013, roč. XVI, č. 4, s. 49.
- BRABEC, Richard. Kotlíková revoluce. *Čistý vzduch pro Moravskoslezský kraj*. 13. března 2018. s 5.
- HORECKÝ, Jakub, DOLEJSKÝ, Vladimír. Národní adaptační strategie shrnuje řešení projevů změny klimatu na území ČR. *Ochrana přírody*, 2016, č. 4, s. 20 – 23.
- KLEIN, R.J.T. a kol. Inter-relationships between adaptation and mitigation in *Climate Change 2007: Impacts, Adaptation and Vulnerability, Contribution of Working Group II to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007. 748 s.

Anotace

Diplomová práce se ve svých čtyřech kapitolách zabývá problematikou změn klimatu v urbanizované krajině se zaměřením na vytváření funkčních systémů sídelní zeleně na území obcí a měst. Diplomová práce poskytuje přehled nástrojů právní adaptace na změny klimatu na obecní úrovni. Úvodní část se zabývá vysvětlením, co jsou změny globálního klimatu obecně a jak jsou v současné době řešeny právní úpravou a strategickými dokumenty na mezinárodní, evropské i tuzemské úrovni. Druhá kapitola je věnována oblastem urbanizované krajiny a sídelní zeleně v kontextu změn klimatu, včetně dobrovolné iniciativy obcí a měst Paktu starostů a primátorů pro udržitelnou energii a klima. Třetí kapitola poskytuje přehled nástrojů, kterými se obce a města mohou v urbanizovaných územích a částech sídelní zeleně na změny klimatu adaptovat. Poslední čtvrtá kapitola představuje analýzu třech konkrétních měst na území ČR – Olomouce, Jeseníku a Ostravy – jak se tato města na změny klimatu adaptují a jak o problematice informují své občany. Závěr práce pak obsahuje hodnocení a srovnání těchto tří měst.

Abstract

My diploma thesis is dealing in its 4 chapters with the topic of legal aspects of climate change adaptation on local level in the field of urban areas and areas of green vegetation in countryside and cities. First part of the thesis provides clarification of climate change in general. It also concerns the international and internal legal adjustment and strategic documents of climate change up to the present. Then, the thesis continues with an overview of urban areas and green vegetation areas in countryside and cities. This chapter includes Covenant of Mayors for Climate and Energy which has been established to unify mayors of the whole world to legally react to climate change. The third chapter deals with certain legal aspects which can be used on local level to adapt to climate change in urban areas. The last chapter characterizes specific adaptations of three Czech cities – Ostrava, Jeseník and Olomouc and analyses how they adapt on climate change in urban area and green vegetation field. The conclusion affords evaluation of current situation and other possible solutions of legal aspects of climate change on local level.

Klíčová slova / Key words

Změny klimatu – Climate change

Životní právo – Environmental Law

Právní nástroje – Legal aspects

Obecní úroveň – Local level

Adaptační strategie – Adaptation strategy

Urbanizovaná krajina – Urban area

Sídelní zeleň – Green vegetation

Obce a města – Countryside and cities

Příroda a krajina – Nature and landscape

Česká republika – the Czech Republic

Evropská unie – the European Union